



Vlaams
Parlement

vergadering **C255**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 14 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van de informatieplicht door verkopers en huurders inzake de watertoets – 2313 (2015-2016)	
INTERPELLATIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recente wateroverlast – 33 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over fraude en dieseltests bij wagens – 2262 (2015-2016)	17
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verbod op plastic zakjes en de milieuvriendelijke alternatieven – 2263 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de effecten van bioplastics op ons leefmilieu – 2288 (2015-2016)	20
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over waterscans – 2329 (2015-2016)	26
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanrekening van de capaciteitsvergoeding door De Watergroep – 2330 (2015-2016)	30
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatieronde inzake de watertarieven 2017-2023 – 2332 (2015-2016)	32
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijkheden om vertuining van landbouwgrond tegen te gaan – 2350 (2015-2016)	35
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de soorten-beschermingsprogramma's voor de hamster en de grauwe kiekendief – 2355 (2015-2016)	39
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de schade aan landbouwgewassen door de houtduif – 2373 (2015-2016)	42
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over stallingen voor weidedieren van niet-landbouwbedrijven – 2374 (2015-2016)	43

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van de informatieplicht door verkopers en huurders inzake de watertoets – 2313 (2015-2016)

INTERPELLATIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recente wateroverlast – 33 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, jammer genoeg hebben we de voorbije weken de gevolgen van de extreme wateroverlast opnieuw ervaren. Ik verwijs naar de recente besprekingen die we daarover hebben gehad in de plenaire vergadering. Ik wil mijn pleidooi herhalen om zo veel mogelijk leed voor de mensen te voorkomen en ik vraag u om werk te maken van een snelle erkenning als ramp.

Ik wil ook nog wat dieper ingaan op de watertoetskaart. Ik heb daar tijdens de plenaire vergadering naar verwezen. De watertoetskaart bestaat uit twee soorten overstromingsgevoelige gebieden: de mogelijk overstromingsgevoelige gebieden en de effectief overstromingsgevoelige gebieden.

De informatieplicht verplicht verkopers en verhuurders om kandidaat-kopers en huurders erover te informeren als het goed in zowel effectief als mogelijk overstromingsgevoelig gebied ligt. Deze informatieplicht start al bij de publiciteit over het onroerend goed en wordt via de waterparagraaf ook opgenomen in de vastgoedakte.

We hebben in deze commissie al gedebatteerd over de term 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied', dit naar aanleiding van het rapport van de ombudsman en de gedachtewisseling over het beheersen van wateroverlast in het kader van het integraal waterbeleid.

Minister, tijdens de verschillende besprekingen gaf u aan dat de watertoetskaart in de toekomst verder zal worden geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten, nieuwe gegevens over wateroverlast enzovoort. Ook verklaarde u dat er een evaluatie is gepland van de informatieplicht. Deze zal plaatsvinden in overleg met de vastgoedsector en het notariaat. In maart zou het resultaat van de enquête over de informatieplicht klaar zijn. Dat is wat u verklaarde tijdens de commissievergadering op 2 maart.

U hebt meermaals verklaard dat de watertoetskaart verder zal worden geëvalueerd. Ik verwelkom alvast het idee om informatieplicht te koppelen aan het overstromingsrisico per individueel vastgoed, dus op perceelsniveau, aangezien men in een overstromingsgevoelig gebied wel waterbestendig kan bouwen.

Preventie is een belangrijke pijler bij de beheersing van wateroverlast. Inzake preventie zijn er al belangrijke stappen gezet voor de signaalgebieden, de derde reeks zou in voorbereiding zijn binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW).

Minister, wat is de stand van zaken van de evaluatie van de informatieplicht? Zijn de belangrijkste bevindingen van de CIW al bekend? Zo ja, wat zijn deze?

Wat waren de belangrijkste bevindingen bij de bevraging van de vastgoedsector en het notariaat?

Werd er al een beslissing genomen over de term 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied'? Wat zijn de alternatieven?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het koppelen van de informatieplicht aan het overstromingsrisico voor individueel vastgoed op perceelsniveau? Moet op termijn het wateraangepast bouwen in potentieel overstromingsgebied dan volgens u ook een verplichting worden?

Hoe verloopt het overleg met de verzekeringssector?

Wat is de stand van zaken van de derde reeks signaalgebieden, goed voor 151 gebieden?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, mijn vraag gaat ook over de wateroverlast, maar dan vanuit een breder perspectief. De hevige regenval van de afgelopen weken eind mei-begin juni heeft voor heel wat waterleed gezorgd. Ik denk dat alle leden van de commissie en uzelf met veel ontsteltenis de beelden hebben gezien op televisie en in kranten. Het was behoorlijk ingrijpend, zeker voor mensen wier woonkamer en straat onder water stonden.

Minister, wat de afgelopen weken is gebeurd, is in overeenstemming met wat we al langer weten. Ik herinner me dat wetenschappers tijdens de gezamenlijke commissie over wateroverlast al waarschuwden voor een toename van hevige regenval tijdens de winter waardoor meer rivieren en kanalen zouden overstromen, en voor de zomeronweders en -stormen die eveneens voor wateroverlast zorgen waarbij de rioleringen het water niet meer aankunnen. Dat gaat gepaard met een verdroging: als gevolg van de verharding van de bodem kan het water niet infiltreren en worden onze watervoorraden minder aangevuld. Er is minder regen tijdens de zomer, maar dat kan dan ook nog eens moeilijker infiltreren om zo de grondwatervoorraad te bereiken.

We hebben heel veel wetenschappelijke kennis. Het is goed dat het publieke debat toeneemt. Heel wat experts nemen het op voor een stevig waterbeleid. Het is interessant dat een aantal breed gekende figuren zoals de weerman of de weervrouw de woordvoerder worden voor een sterk waterbeleid. Wij weten al langer dat er in Vlaanderen een verhardingsstop zou moeten komen. Het is belangrijk dat in Vlaanderen de geesten aan het rijpen zijn en dat men weet dat die verhardingsstop noodzakelijk is. Het mag niet bij de politici en experts blijven. Het moet algemeen gedragen zijn.

We weten dat sinds 2013 de signaalgebieden grotendeels beschermd moeten worden. Er zijn verschillende opties. Je kunt aangepast bouwen in de signaalgebieden, je kunt ze bouwvrij of gedeeltelijk bouwvrij houden. In het vervolgtraject van de Vlaamse Regering voor de signaalgebieden wordt vaak een gedeeltelijke herbestemming voorgesteld. Er is in elk geval een grote vrijwaring nodig van de signaalgebieden voor een ongebreidelde bouwlust. Door het antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Vandaele weten we dat er negen bouwvergunningen werden afgeleverd binnen een signaalgebied. Ik heb echter uit de vraag en het antwoord niet kunnen opmaken over welke signaalgebieden het daar gaat. Misschien kunt u daarover straks in uw antwoord iets zeggen.

De Vlaamse Regering oordeelde in 56 gevallen dat een bestemmingswijziging noodzakelijk is. Die moet dan door de lokale besturen – in een aantal gevallen vanuit de provincie – gebeuren. Maar dat laat op zich wachten. In 3 van de 56 gevallen werd het vervolgtraject uitgevoerd. Dat is bijzonder weinig. Bovendien zijn er 52 signaal-gebieden, verspreid over 11 bekkens, waarvoor nog altijd geen vervolgtraject is beslist. Minister, we kunnen stellen dat er zand in de motor zit.

De uitvoering van de opdracht die u toekent aan de provincies en gemeentebesturen, verloopt niet zo vlot.

De afgelopen weken zagen we ook dat erosiegevoelige gebieden zwaar worden getroffen door modderstromen, onder andere in Geraardsbergen en Sint-Pieters-Leeuw. Het Vlaamse erosiebeleid blijkt inefficiënt. Na veertien jaar heeft de Vlaamse overheid 13 procent van de knelpunten kunnen aanpakken. Met dit tempo zullen we nog heel lang erosiebeleid mogen voeren om de problemen op te lossen.

Minister, de klimaatverandering zal de problematiek alleen maar doen toenemen. We mogen dus stellen dat er enige vaart achter mag zitten.

Bent u het ermee eens dat voor prioritaire signaalgebieden waarvoor de Vlaamse Regering een herbestemming noodzakelijk acht, een bouwmoratorium moet gelden? Ik heb begrepen dat er toch een bewarend beleid zou zijn voor de signaalgebieden waarvoor een vervolgtraject is beslist. De vraag is of dat altijd wordt gerespecteerd. Bent u het ermee eens dat de Vlaamse Regering hierin de finale verantwoordelijkheid draagt? Bent u bereid om dit moratorium in te voeren, om te vermijden dat de overstromingen van de toekomst verder in de hand worden gewerkt?

Hoe zult u voorkomen dat voor prioritaire signaalgebieden waar een herbestemming noodzakelijk is, nog vergunningen worden afgeleverd? Acht u het bewarende beleid zoals het in de conceptnota en de regeringsbeslissingen wordt aangehaald, voldoende afdwingbaar voor deze signaalgebieden op basis van de omzendbrief die u hebt uitgestuurd?

Hoe zult u ervoor zorgen dat de prioritaire signaalgebieden waar de ruimtelijke planningsinitiatieven uitblijven, toch een finale bescherming krijgen?

Wanneer krijgen de laatste 52 prioritaire signaalgebieden een vervolgtraject? Ik heb verschillende cijfers zien circuleren. Ik baseer mij nog altijd op de regeringsbeslissingen op basis van de 135 signaalgebieden. In andere documentatie zie ik wel eens hogere aantallen verschijnen. Misschien kunt u daar ook wat klaarheid in scheppen.

Wordt de verscherpte watertoets in de signaalgebieden waarvoor geen herbestemming noodzakelijk wordt geacht door de Vlaamse Regering gerespecteerd?

Welke concrete maatregelen bent u van plan te nemen naar aanleiding van de laatste overstromingen? Hoeveel bedraagt de voorlopige totale schade door wateroverlast voor het jaar 2016? Zijn die gegevens beschikbaar?

Is er al een herberekening gemaakt van het overstromingsrisico in Vlaanderen, die rekening houdt met de impact van de klimaatverandering en met de acties van de voorbije jaren? Deze vraag ligt in het verlengde van een eerdere vraag tijdens de gedachtewisseling van enkele maanden geleden. Daaruit blijkt dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de inschatting van wat de toekomst zal brengen.

Hoe staat het met het monitoren van de overstromingen en de getroffen gezinnen en gebieden? Wat is de evolutie van de door overstromingen getroffen gezinnen en gebieden in de loop der jaren?

Acht u het Klimaatadaptatieplan van vandaag voldoende krachtig om de komende jaren schade door water maximaal te vermijden? Mijn laatste vraag betreft de erosie. Modderstromen die worden veroorzaakt door bodemerosie hebben tot heel wat problemen geleid. Zult u in functie van die conclusie het erosiebeleid

toetsen aan zijn maatschappelijke effectiviteit, in plaats van enkel rekening te houden met de haalbaarheid op het terrein voor de landbouwers?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal eerst de vragen van mevrouw De Vroe beantwoorden.

De eerste vraag betreft de evaluatie van de informatieplicht. Er is een bevraging geweest van de vastgoedsector en de notarissen. We kennen de resultaten van die bevraging sinds half maart. Ze zijn besproken met de verschillende sectoren op 14 april en 4 mei. Het rapport zelf wordt binnenkort besproken op de vergadering van de CIW. Het staat geagendeerd op 22 juni.

Op basis van dat rapport, dat officieel aan mij zal worden overhandigd, en de aanbevelingen die worden geformuleerd, zullen we verder aan de slag gaan. Ik kan nu wel al zeggen, volgens wat we uit de bevraging vernemen, dat zowel de immobiliënsector als het notariaat bij de voorbereiding van de bevraging, bij de analyse van de resultaten en bij het opstellen van het plan van aanpak zijn betrokken. Ik ervaar die samenwerking als constructief. Als ik het rapport ontvang, zal ik het uiteraard overhandigen aan het secretariaat van deze commissie.

De belangrijkste bevindingen bij de bevraging op basis van de resultaten die we nu al kennen – maar het is nog voorbarig – blijkt dat de informatieplicht goed is gekend en dat de richtlijnen voor de toepassing van de informatieplicht duidelijk worden bevonden. De gesignaleerde problemen voor het opzoeken van de informatie worden ondervangen door het loket op waterinfo.be dat trouwens in samenspraak met de sector is opgesteld. Bijkomende communicatie over de mogelijkheden van waterinfo.be zal belangrijk blijven. Het zal altijd in samenwerking gebeuren met de sectorale organisaties, want de sectoren geven aan dat ze vooral vanuit die kanalen worden geïnformeerd. Het is dus heel belangrijk om hen mee te krijgen.

Er wordt aangegeven dat de terminologie voldoende duidelijk is voor professionelen, maar dat bij de burger het begrip 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied' voor de meeste onduidelijkheid zorgt. Er is wel wat verwarring. Er wordt gevraagd om dat bij te sturen. Op basis van het rapport dat we na het CIW zullen ontvangen, zullen we een bijsturing overwegen. Ik heb al enkele keren gezegd dat we van plan zijn dat te doen.

De sectoren vragen om te bekijken of de informatieplicht verder kan worden genuanceerd. De sectoren bevestigen dat de informatieplicht voor een verhoogde aandacht zorgt voor het watersysteem en geven aan dat er een impact is op de prijssetting en de verkoopprijs, vooral binnen de effectieve overstromingsgevoelige gebieden. Spijtig genoeg hebben we de voorbije weken gezien dat het ook wel een noodzaak is om die informatie te geven. Ik herinner me een aantal krantenkoppen van maanden geleden, waarin nogal straf werd uitgehaald naar de aanduiding van de gebieden, maar de noodzaak is er zeker. Het rapport met het plan van aanpak zal op de CIW van 22 juni worden besproken. Dat rapport zal dienen tot bijsturing.

Ik kom tot de vraag over de stand van zaken in verband met het koppelen van de informatieplicht aan het overstromingsrisico voor individueel vastgoed. In overstromingsgebied is bouwen niet aan de orde. Bouwen in overstromingsgevoelig gebied moeten we zoveel mogelijk vermijden. De betrokkenen moeten na een erg goede afweging aangepast bouwen als ze daartoe toestemming krijgen en als ze zelf het risico willen nemen. Hoe moeilijk die afweging is, hebben we al meermaals vastgesteld. Met de watertoets wordt reeds jaren maximaal gestuurd op een aangepaste manier van bouwen. Het is belangrijk om elke actor verantwoordelijkheid te laten opnemen. Het betreft de verlener van de bouwvergunning, die uiteindelijk aan zet is om te oordelen over wat kan en niet kan. Afwijken van het

watertoetsadvies kan niet zonder motivatie. Ik benadruk daarbij de ondersteuning die beschikbaar is voor de verlener van de vergunning. Hij staat er niet alleen voor. Naast het watertoetsadvies van de waterloopbeheerder en de verschillende brochures, is er een omzendbrief signaalgebieden. Daarin worden de voorwaarden opgelijst waaraan bouwen in overstromingsgevoelige gebieden moet voldoen. Dat betreft onder andere de hoogte van de vloerpeilen, het behoud van de ruimte voor water en een verbod op ondergrondse stookolietanks.

Overstromingen hebben een belangrijke financiële impact voor alle betrokkenen. In gebieden waar bouwen toch nog wordt toegestaan zal de garantie moeten bestaan dat de bebouwing voldoende veilig is en geen negatieve impact heeft op het watersysteem. Met het huidige systeem en met een correcte naleving van de in de bouwvergunning opgelegde voorwaarden door de bouwheer kan die garantie reeds in belangrijke mate worden gegeven.

De koppeling van de informatieplicht aan de overstromingsrisico's en aan een individueel vastgoed, is een interessante piste. De beoordeling van het effectieve risico op overstroming en waterschade kan deel uitmaken van een attest. We werken aan een eengemaakt attest. Dat wordt ook in die oefening meegenomen.

De VMM is een studie gestart voor het technisch analyseren van de mogelijkheden voor het opstellen van risicoprofielen van vastgoed.

Er is ook een samenwerking met de architectenvereniging NAV. Ze ondersteunen ons met een waterconsulent die onder andere ook technische ondersteuning biedt aan architecten om waterrobuust te bouwen.

Wat betreft het overleg met de verzekeringssector is, naar aanleiding van vragen die eerder al gesteld zijn in deze commissie, contact opgenomen met Assuralia om aan te dringen op verder structureel overleg. Daarbij werd de nadruk gelegd op twee punten. Een eerste punt was verdere uitwisseling van informatie. In dit verband is op 13 april nog eens contact opgenomen met Assuralia. Voorlopig is door Assuralia enkel aangegeven dat de sector hierover nog geen standpunt heeft ingenomen. Het tweede punt is de betrokkenheid van de verzekeringssector bij de evaluatie en uitrol van een systeem van risicoprofielen, waar ik daarnet naar verwees. Daarover is overleg aan de gang met de VMM, waar Assuralia in de stuurgroep zit.

Collega De Vroe, u vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot de derde reeks signaalgebieden. Het voorbereidend overleg tussen de waterbeheerders en de lokale besturen binnen de bekkenbesturen zit in een eindfase. De resultaten worden ook in juni gebundeld. Het volledige dossier wordt eind juni aan de CIW bezorgd. Dan gaat het richting Vlaamse Regering.

Bij deze beslissing zal ook rekening worden gehouden met de resultaten van de evaluatie van de voortgang van de beslissing over de eerste reeksen signaalgebieden. Daarbij wordt vastgesteld dat driekwart van de gevraagde ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) nog niet in procedure zijn. Slechts voor drie signaalgebieden is de definitieve herbestemming telkens via een gewestelijk RUP afgerond.

Ik heb in de plenaire vergadering van 1 juni de boodschap al gegeven dat het een belangrijke stap geweest is dat we die hebben aangenomen. De intentie was dat de lokale besturen de nodige omzetting zouden doen in ruimtelijke uitvoeringsplannen om op die manier nog extra waterrellende te vermijden. Vaak is het gebrek aan juridische afdwingbaarheid van het tussentijds bewarend beleid een probleem. Ik zal daarom een alternatieve piste voorstellen. We zijn namelijk van plan de kaarten van de signaalgebieden ook door de Vlaamse Regering te laten vastleggen. Die methode is ook al op andere vlakken toegepast en maakt

het mogelijk om daar vanuit Vlaanderen sneller greep op te krijgen. Dat is op dit moment al op het politieke niveau ingediend, en het ligt nu ter discussie.

Dan kom ik tot mijn antwoord op de interpellatie van collega Sanctorum. Die signaalgebieden zijn voor mij gebieden waar best niet gebouwd wordt. Dat is ook de keuze die de Vlaamse Regering heeft gemaakt. Ik heb daarnet ook al verwezen naar de omzendbrief.

Het klopt dat slechts voor drie signaalgebieden de definitieve herbestemming is vastgelegd. Het gaat dan om gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. De belangrijkste gevolgen van het uitblijven van de uitvoering van deze beslissingen zijn het gebrek aan juridische afdwingbaarheid en het feit dat zo'n omzendbrief niet definitief afdwingbaar is ten opzichte van die lokale besturen. Er is zoals gezegd een concreet uitgewerkte piste die ook al politiek op tafel ligt en die zal worden meegenomen in de wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Wat betreft het afleveren van vergunningen voor signaalgebieden heb ik vertrouwen in de lokale besturen en de deputaties als vergunningsverleners. Om de praktijk in functie van de slagkracht, afdwingbaarheid en duidelijkheid voor de eigenaars door een wijziging van aanpak te ondersteunen, heb ik besloten om dat decretaal gewestelijk vast te leggen.

U vroeg wanneer de laatste 52 prioritaire signaalgebieden een vervolgetraject krijgen. Indien u doelt op de gebieden die in reeks 1 en 2 zitten, waarvoor nog geen RUP is opgemaakt, heb ik daarnet verwezen naar de aanpak die op de tafel ligt. De laatste en derde reeks van signaalgebieden omvat 151 geselecteerde gebieden waarvoor onderzocht wordt of het nodig is dat we daar bijsturen en welk bijgesteld ontwikkelingsperspectief we daar willen geven. Het voorbereidend overleg tussen waterbeheerders en lokale besturen zit in een eindfase, en we verwachten de resultaten daarvan in juni.

Vlaanderen is vandaag verantwoordelijk voor een klein deel van de stedenbouwkundige vergunningen. Zoals gezegd, vertrouw ik erop dat lokale besturen en andere vergunningsverleners op een goede manier omgaan met die water-toets. Ik zal zelf de decretale beslissing nemen die nu wordt voorbereid, en ik hoop ze snel aan de regering te kunnen voorleggen.

Wat de concrete maatregelen betreft, zien we dat er een verschil is tussen de overstromingen van 2010 en 2011 en wat zich nu heeft voorgedaan. Nu waren er weinig overstromingen vanuit onbevaarbare waterlopen, maar veel meer hevige lokale buien. Ik heb een grondige evaluatie gevraagd van de overstromingen en van de gebieden waar ze gebeurd zijn. Zowel de VMM als de CIW zijn bezig dat in kaart te brengen.

Uiteraard moet er een goede kartering zijn, zodat we goede analyses kunnen maken en bijsturen waar nodig.

In het kader van de stroomgebiedsbeheersplannen, die op 18 december door de Vlaamse Regering werden vastgelegd, werd een groot pakket voorstellen opgenomen om het overstromingsrisico in Vlaanderen te beperken. Dit is trouwens ook een uitvoering van wat Europa ons vraagt.

Vlaanderen kiest voor een meerlaagse waterveiligheid met verschillende maatregelen. We spreken hier van de drie p's: protectie, preventie en paraatheid.

Protectie gaat over het bouwen van bijkomende infrastructuur, zoals wachtbekkens, pompstations, infiltratiemogelijkheden en regenwaterputten op particulier domein. We moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat het water zo veel mogelijk kan doorsijpelen. We zien dat de inhaalbeweging inzake investeringen in wachtbekkens

en dergelijke effectief heeft gewerkt, ook de voorbije weken. Die weg moeten we blijven inslaan. De infiltratieregenwaterputten: dat gaat vooral over nieuwbouw. Mijnheer Vandaele, daarover hebben we in de plenaire vergadering gedebatteerd. We moeten bekijken hoe we dat nog kunnen versterken voor de bestaande gebouwen.

Preventie betreft de watertoets en de aanpak van de signaalgebieden, maar ook het onderzoek naar de individuele bescherming.

Paraatheid betreft het inzetten van voorspellingssystemen en hulpdiensten, en het uitvoeren van crisisoefeningen, om adequaat te kunnen optreden.

Ik beschik niet over het bedrag van de totale schade door wateroverlast. Deze informatie komt bij het Vlaamse Rampenfonds terecht. Minister-president Bourgeois heeft vorige week nog in de plenaire vergadering gezegd dat het dossier wordt voorbereid voor de erkenning als natuurramp.

Er is nog geen nieuwe herberekening van het overstromingsrisico gemaakt omdat de analyses van wat zich heeft voorgedaan, op dit moment lopen.

We zullen de klimaatprojecties die we kennen, boven op de nieuwe evaluaties leggen die nu op het terrein lopen. We moeten dat nog even afwachten. In het adaptatieplan is natuurlijk al rekening gehouden met klimatologische wijzigingen en met de modellen die daarop van toepassing zijn.

De monitoring van de overstromingen verloopt via de lopende inventarisaties, die door het Centre of Expertise Watertechnologie (CEW) worden gecoördineerd. Die bevindingen worden vertaald in een geactualiseerde kaart, met onder meer ook de overstromingsgevoelige gebieden. Dat wordt dan doorvertaald in de watertoets.

De maatregelen voor de sector Waterbeheer in het Klimaatadaptatieplan zijn gegroepeerd rond duurzaam waterbeheer, het evenwicht tussen aanvulling en onttrekking van grondwater, het beter beheersen van oppervlaktewater, bescherming tegen overstromingen, het risico van wateroverlast beperken, en het verbeteren van de hydromorfologie van de waterloop. De scope van het adaptatieplan is dus ruimer dan enkel wateroverlast. Het gaat ook over droogte. Wij verwachten dat we ook daarmee meer zullen worden geconfronteerd.

Dit wordt geconcretiseerd in acties, in de recent goedgekeurde stroomgebieds-beheersplannen, en alles wordt opgevolgd in de jaarlijkse wateruitvoeringsprogramma's. Gelet op de grote interactie tussen adaptatiebeleid en ruimtelijk beleid, vormt adaptatie een belangrijk aspect binnen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De grote uitdaging om waterschade maximaal te vermijden, is een wisselwerking tussen adaptatieve maatregelen vanuit het waterbeleid en een ruimtelijke ordening die effectief die maatregelen maximaliseert.

Het erosiebeleid is een driesporenbeleid waarin de gemeente maar ook andere sectoren hun verantwoordelijkheid opnemen. De meeste brongerichte maatregelen worden op het veld genomen en zijn dus de verantwoordelijkheid van Landbouw. Hier spelen de erosierandvoorwaarden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, die voortaan verplicht zijn. Vroeger was dat vooral vrijblijvend. De verplichting is recent en moet op het terrein meer soelaas bieden. Op de rand van individuele percelen kan afstromende modder worden vertraagd door het aanleggen van grasbufferstroken. Landbouwers kunnen hierop inzetten binnen de erosierandvoorwaarden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Als ze verder willen gaan dan de wettelijke verplichtingen, kunnen ze beheersovereenkomsten afsluiten. Op dit ogenblik zijn er ongeveer 800 lopende beheersovereenkomstendossiers met een erosiedoelstelling. Er is al 440 kilometer grasbufferstrook gerealiseerd.

De noodstoppen zoals erosiepoelen en bufferbekkens hebben we nodig voor het onderscheppen van modderstromen bij een extreme weersituatie. Hiervoor hebben we met het Erosiebesluit subsidies gegeven aan gemeenten. De Vlaamse overheid zorgt voor het kader. Maar het zijn de gemeenten die daar de verantwoordelijkheid opnemen. Tot nu toe werden 173 projecten uitgevoerd, verdeeld over 52 gemeenten.

Wat betreft het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) besliste de Vlaamse Regering om een breed pakket voorop te stellen van maatregelen waarvan vaststaat dat ze bodemerosie reduceren. Met dit pakket kan op maat van ook de heel lokale situatie worden ingezet op bijvoorbeeld andere inzaaiing, op inzaaien in de wintergroenbedekkers, op bodembedekking door oogstresten aan de oppervlakte laten liggen, het aanleggen van bufferstroken of van drempels bij ruggenteelt. Dit wordt allemaal goed gemonitord en opgevolgd.

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren heel wat initiatieven genomen om overlast aan te pakken. Sinds dit jaar is er KRATOS, een organisatie die adviezen op maat geeft. Daar gaat het ook over bodem en over het tegengaan van bodemerosie. Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds biedt ook ondersteuning: 30 procent van de productieve investeringen, zoals de aankoop van erosiereducerende landbouwmachines, en zelfs 100 procent ondersteuning van niet-productieve investering, zoals de aanleg van erosiedammen uit plantaardig materiaal. Het gaat hier om een win-winsituatie. De landbouwer ziet ook niet graag kostbare grond verloren gaan. Het is voor hem ook een opportuniteit. Het is heel belangrijk om op die manier modderstromen en het vastlopen van onze waterlopen tegen te gaan.

Voorzitter, ik denk dat ik alle vragen en terechte bezorgdheden heb overlopen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Eerst over de informatieplicht: het is een goede zaak dat die evaluatie heeft plaatsgevonden. Ik kijk uiteraard uit naar de bespreking op 22 juni. Het is heel belangrijk dat de term 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied' wordt geduid, en dat de verwarring die in de praktijk bestaat, zo snel mogelijk wordt weggenomen. Uiteraard zullen wij dat na 22 juni verder opvolgen.

Betreffende de signaalgebieden verwijs ik graag naar onze resolutie naar aanleiding van de vorige grote overstromingen in 2010. De meerderheid van de vorige legislatuur, met onder meer ook mijn partij, heeft toen een resolutie goedgekeurd waarin we het hadden over het 'anders gaan bouwen'. Minister, wij willen uiteraard niet een totale bouwstop. Wij willen eerst meer mensen wijzen op de mogelijkheid van het bouwen in watergevoelige gebieden, maar dan op de manier waarop het moet. Ik weet wel dat u samenwerkt met de NAV, en dat er advies wordt gegeven. Maar we moeten erkennen dat dit in de praktijk nog onvoldoende bekend is. Gezien de andere manier van regenen die we de voorbije maand hebben gekend, moet dat nog meer worden geduid en nog meer in de belangstelling worden gebracht. De passage daarover in onze resolutie is heel duidelijk.

Minister, u verwees ook naar een decretaal initiatief dat u zou nemen. Het is cruciaal om voor rechtszekerheid te zorgen voor de eigenaars van dergelijke percelen. Zij hebben uiteraard recht op planschade. Ik verwijs naar het pleidooi dat ik hield bij de laatste actuele vraag die ik over deze problematiek heb gesteld: het is belangrijk om eigenaars meer rechtszekerheid en ook duidelijkheid te geven. Daarom ben ik benieuwd als ik u hoor spreken over een decretaal initiatief. Op welke manier zal er een onderscheid worden gemaakt in de signaalgebieden? In onze resolutie staat dat eerst alles moet gebeuren om te bouwen met respect voor het water: waterbestendig bouwen, op palen bouwen, etcetera. We hebben in de hoorzitting alle mogelijkheden gezien. Gaat er enerzijds een gebied in de signaalgebieden worden aangeduid

waar men niet meer kan bouwen, terwijl er in andere gebieden kan worden gebouwd mits klimaatadaptieve voorwaarden?

Minister, het belang van het Rubiconfonds om middelen ter beschikking te stellen voor planschade is uiteraard zeer groot. Bij de laatste begroting is er een besparingsoefening geweest. Het is heel belangrijk om met de aankomende begrotingsbesprekingen erop aan te dringen dat er reserves worden opgebouwd. We zullen die in de toekomst, in functie van toekomstige uitgaven, meer dan nodig hebben.

Minister, u hebt al meermaals gezegd dat lokale besturen te weinig aanvragen indienen om gebruik te maken van het Rubiconfonds. Welke initiatieven zult u nemen om het fonds bekender te maken bij de lokale besturen? Hoe gaat u de lokale besturen hiervoor meer sensibiliseren? Ik geef graag een voorbeeld uit mijn eigen provincie. De burgemeester van Merchtem stond in de krant met een gebied in een mogelijk overstromingsgevoelige zone. Dit wijst nog maar eens op het belang van mijn vraag. Als daar niet meer zou mogen worden gebouwd, zou het gaan over ongeveer 25 miljoen euro. In de huidige situatie zou de gemeente daarvan 40 procent moeten betalen en de Vlaamse overheid 60 procent. De evaluatie van dat mogelijk overstromingsgevoelig gebied is dus heel belangrijk – zoals ook de sensibilisering van gemeenten, met betrekking tot hoe ze dat Rubiconfonds kunnen gebruiken, heel belangrijk is.

De lokale besturen zijn uiteraard een heel belangrijke partner in de strijd tegen de wateroverlast. U hebt naar hen een omzendbrief gestuurd. Sommigen, onder andere de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), zeggen dat deze te vaag is. We mogen heel duidelijk stellen dat de rol van lokale besturen zeer belangrijk is: niet alleen om initiatieven te nemen boven de grond, met bijvoorbeeld hogere stoepranden, groene daken, infiltratie- en regenwaterputten, enzovoort, maar ook onder de grond, met rioleringen.

Minister, we hebben het in deze commissie nog niet gehad over het meer aanleggen van groen. Dat is nochtans ook heel belangrijk, en ik las dat daarover onderzoek wordt verricht. We moeten in deze commissie vragen om dat ook eens te bekijken. Ook het aanplanten van meer groen en bomen kan belangrijk zijn in de strijd tegen de wateroverlast, zeker in stedelijke omgevingen.

Minister, ik heb al meermaals aangedrongen op het voortzetten van het overleg met de verzekeringssector. Ik heb begrepen dat er opnieuw overleg is geweest op twee fronten. Ik wil u vragen om dat zeker verder op te volgen, want zij zijn toch een heel belangrijke partner.

Minister, u hebt gezegd dat u de voorbije weken grondig zou evalueren. U hebt dat ook in de plenaire vergadering gezegd. Het is te vroeg om dit nu al grondig te bespreken. Ik zou u willen vragen om zodra die evaluatie er is, te willen terugkomen naar deze commissie, zodat we dat nog eens opnieuw in detail kunnen bespreken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, dat initiatief voor een decretale bescherming is natuurlijk een goede zaak. Ik zou wel iets meer willen weten over welke gebieden het dan exact gaat. Gaat het over de prioritairere signaalgebieden waarvoor een vervolgentraject met herbestemming of gedeeltelijke herbestemming wordt beslist? Of gaat het over meer gebieden? Moet ik mij daar dan bij voorstellen dat het een bewarend beleid is, tot er een RUP is beslist? Of is het een vorm van definitieve bescherming?

We hebben allemaal vertrouwen in de lokale besturen. Ik ben het eens met mevrouw De Vroe: het lokale niveau is heel belangrijk. U kunt er echter niet omheen

dat de drie RUP's die zijn goedgekeurd, GRUP's zijn. Dat betekent dat er op lokaal en provinciaal niveau nog niet één RUP werd afgerond. Bovendien zie je in de praktijk dat er heel wat tegenstellingen zijn. Een lokaal bestuur dat een vergunning weigert in een signaalgebied, kan door een provincie of een deputatie worden overruled, en vergunt dan toch. Of de provincie neemt een beslissing tegen wat de Vlaamse overheid wenst. Er zijn heel wat concrete gevallen die waarschijnlijk bij heel wat collega's in de mailbox terechtkomen waaruit blijkt dat het vandaag niet goed marcheert. Hoe lokaler en hoe dichter bij de mensen, hoe groter de druk wordt om wel te bouwen in plaats van niet te bouwen. Dat is logisch en menselijk, maar dan moet de Vlaamse Regering toch optreden. Ik ben benieuwd over welke gebieden het decretaal bewarend beleid gaat en wat het exact inhoudt.

Ik sprak inderdaad over 250 signaalgebieden. In de reeks 3 zijn er 151. Op de site van het CEW was er, voor alle duidelijkheid, ook sprake van 151. Maar merkbaar is er dan tussen 2013 of 2014 en nu een uitbreiding geweest van het aantal signaalgebieden. Men is vertrokken van 135 signaalgebieden, een kleine 2500 hectare. Merkbaar zijn er dan toch ongeveer 250 uiteindelijk als prioritair afgebakend.

Een aantal zaken moeten nog worden berekend of afgewogen, zoals het overstromingsrisico, de totale schade voor dit jaar: zodra die cijfers beschikbaar zijn, mogen die naar de commissie komen.

Minister, ik begrijp dat u uw eigen adaptatieplan verdedigt. Maar de reden waarom ik in mijn interpellatie de vraag naar het Klimaatadaptatieplan heb opgenomen, is dat mijn aanvoelen is dat het onvoldoende concreet is om echt te evalueren en om te wegen op het beleid. U weet – en wij weten – dat adaptatie een steeds belangrijker issue zal worden in de strijd tegen klimaatverandering. We spreken in deze commissie vaak over mitigatie. Misschien is de adaptatie nog een beetje onderbelicht. Maar op basis van wat er in dat plan staat, vrees ik dat we niet echt een instrument in handen hebben om een sterker waterbeleid af te dwingen, gezien de toenemende regens en de klimaatverandering.

Wat de erosie betreft, weet ik dat er een aanpassing is geweest van de randvoorwaarden inzake erosiebestrijding, maar het is een afzwakking geweest. Uiteraard zijn er nog altijd erosiebestrijdingsmaatregelen van kracht. Men kan bij wijze van spreken kiezen uit een menu, maar er is geen link gemaakt met de effectiviteit. Die kritiek werd trouwens niet alleen door leden van deze commissie geuit, ook in het advies van de Inspectie van Financiën, dat hier in het verleden al aan bod is gekomen, wordt duidelijk de kritiek geformuleerd dat het erosiebeleid van 2015 eigenlijk een afzwakking is.

Collega De Vroe verwees terecht naar het aangepast bouwen. Voor alle duidelijkheid, ik ben daar een grote voorstander van. Alleen heb ik soms de indruk dat we ons in dezelfde fase bevinden als zes jaar geleden, toen we in de commissie spraken over aangepast bouwen na de overstromingen van november 2010. Het aangepast bouwen of het waterrobuust bouwen is natuurlijk heel knap, maar het is geen definitieve oplossing om het waterbergend vermogen te garanderen. De fameuze paalwoning, die vaak als voorbeeld wordt aangehaald, heb ik bijvoorbeeld nog niet vaak gezien in Vlaanderen. Ik weet dat u met architecten overlegt. Er is een consulent aangeduid en er is een brochure samengesteld door de Vlaamse overheid. Of we daar het waterrobuust bouwen gaan invoeren in Vlaanderen, daar heb ik echter mijn twijfels bij. Bovendien is het mij niet altijd duidelijk wanneer de afweging wordt gemaakt, door CIW en de Vlaamse Regering, of overstromingsvrij bouwen een optie wordt en wanneer bebouwing niet meer mag. In de regeringsbeslissingen wordt altijd gesproken over optie B – overstromingsvrij bouwen – en optie C – vrijwaren van bebouwing – maar als het gaat over optie C, wordt vaak gesproken over het feit dat het nog niet noodzakelijk is om een expliciete bestemmingswijziging naar open ruimte uit te voeren. Om eerlijk te zijn, voor mij

als parlementslid die op afstand volgt wat beslissingsorganen onder-nemen, is het niet altijd duidelijk hoe de afweging aangepast bouwen versus een echt bewarend beleid wordt gemaakt.

Een laatste punt is het Rubiconfonds, waarnaar mevrouw De Vroe eveneens verwees. Ik ga de begrotingsbesprekingen van de voorbije twee jaar niet overdoen, maar ik zou willen weten hoeveel subsidieaanvragen intussen werden ingediend of behandeld.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is weer een hele boterham, zoals altijd als we het over wateroverlast hebben.

Mevrouw De Vroe, in verband met de informatieplicht ben ik het met u eens dat als er verfijningen kunnen gebeuren, we niet moeten nalaten dat te doen, zoals de minister zei. We zijn het erover eens dat die informatie broodnodig blijft en dat het een goede zaak is dat kopers of huurders goed op de hoogte worden gebracht van de staat van het goed op gebied van de waterhuishouding. U hebt gesproken over Rubicon. Ook dat verhaal hebben we hier al tot in den treure op tafel gebracht. Ik heb begrip voor de uitleg van de minister. Als het Rubiconfonds enkel kan worden gebruikt om de planschade – 60 procent – in het kader van planningsinitiatieven te vergoeden, en niet meer zoals vroeger, voor lokale infrastructuurwerken, en als we weten dat ruimtelijke uitvoeringsplannen nu eenmaal heel wat tijd kosten, dan is het verdedigbaar om te zeggen dat we in 2015-2016 die middelen nauwelijks nodig hebben. De heer Sanctorum vraagt naar het aantal dossiers. Het zou me niet verbazen dat er geen dossiers zijn.

Ik hoop natuurlijk wel dat de lokale besturen voldoende politieke moed aan de dag leggen om die planningsinitiatieven ook echt te nemen. Dat is toch uiteindelijk de finaliteit.

Mijnheer Sanctorum, het siert u dat u ruitelijk toegeeft dat u mijn schriftelijke vraag hebt gebruikt. Ondanks het feit dat de Vlaamse Regering een vervolgt raject heeft vastgelegd voor de honderd signaalgebieden, worden er nog steeds vergunningen afgeleverd. Ik ben in verband daarmee tussengekomen over een concreet geval in Middelkerke waar de beslissing al is genomen op Vlaams niveau maar de deputatie zich daar in beroep niets van aantrekt en een bouwvergunning toestaat zonder randvoorwaarden, die nochtans waren opgelegd. Het is wel jammer dat dat blijft gebeuren. Op mijn schriftelijke vraag waarop de heer Sanctorum zich baseert, antwoordde u dat er toch nog zes of zeven vergunningen voor nieuwbouwwoningen zijn uitgereikt en dat er ook een verkavelingsvergunning voor een groepswoningbouwproject van twintig woningen werd uitgereikt. Dat is allemaal gebeurd sinds 2014. Dat is jammer.

U zegt dat er iets in de maak is. Het is een goede zaak dat u dat decreetaal verankerd, aan de hand van kaarten. Het is een beetje een modegril om in een aantal dossiers met kaarten te werken, zoals in het dossier van de bossen, de poldergraslanden, en nu ook voor de signaalgebieden.

Sommigen zeggen me dat we alleen al met het decreet Integraal Waterbeleid meer kunnen doen, want ook daar kunnen we verder gaan met de maatregel voor overstromingszones, tot en met een bouwverbod en de eigenlijke regeling van een schadevergoeding, gewoon via een besluit van de Vlaamse regering. Ik weet dat dat nu vooral wordt gebruikt om ruimte voor water te geven in agrarisch gebied en om er een schadevergoeding voor te betalen. Ik weet niet of u de piste ooit heb onderzocht om via het decreet integraal waterbeheer een aantal zaken te doen die misschien ook hadden gekund zonder wat u nu voor ogen heeft, namelijk een nieuw decreetaal kader.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik heb soms de indruk dat er een gevoel wordt gecreëerd wordt, terwijl we het misschien toch scherper kunnen stellen. Met de signaalgebieden heeft de Vlaamse Regering gebieden aangeduid waar met een RUP een bestemmingswijziging moet gebeuren. Het is belangrijk dat dat proces doorgang kan vinden met het oog op rechtszekerheid en duidelijkheid en dat, daar waar de omzetting effectief gebeurt, er de nodige schadevergoedingen tegenover kunnen staan. Het allerbelangrijkste in heel het debat is dat we moeten vermijden dat er gebouwd kan worden. U hebt aangegeven dat er een verscherpte watertoets is en dat de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij de vergunningverlenende overheden, dus de lokale besturen en de toezichthoudende overheid. Mijnheer Sanctorum, u zegt dat er lokaal een grote druk zou zijn om effectief te bouwen en dat de drang om wel een vergunning te geven, waarschijnlijk groot is. Ik wil ook de andere kant laten zien: als er effectief een overstroming plaatsvindt, staan die lokale besturen ook naast de burger en zullen ze met andere woorden de gevolgen mee dragen.

Een lokaal bestuur bewijst aan een burger die in een overstromingsgebied zou willen bouwen, geen dienst door hem een vergunning af te leveren. Als het risico dermate groot is, zal het lokaal bestuur ervan overtuigd zijn dat het de volgende dag naast de burger zal staan, met de voeten in het water. Dat is een afweging die de lokale besturen zeker ook maken. Althans, dat is het gezond verstand. Ik ben er dus niet even sterk als u van overtuigd dat de lokale besturen, en zeker al niet de handhavende overheid, zomaar lukraak zouden beslissen op dat vlak. Dat is althans mijn gevoel.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat die verschillende afwegingen worden gemaakt door de lokale besturen op basis van gezond verstand, tenzij u natuurlijk het tegendeel weet op basis van cijfers. Mijn vraag is of u duidelijke tekenen hebt dat lokale besturen en handhavende overheden niet respectvol zouden omgaan met de verstrengde watertoetsen die zij als advies meekrijgen en dat ze dus onverantwoord zouden beslissen, in de tussentijd dat het kaartinitiatief dat u wilt nemen, klaar is.

Een tweede punt waarover ik verduidelijking wil, is de derde reeks van signaalgebieden. Mijnheer Sanctorum, u spreekt over de prioritaire 52 als de derde reeks. Heb ik het goed begrepen dat de 151 gebieden de derde reeks zijn, maar dat ze zijn aangeduid als minder prioritair? Ik bedoel, zijn de minder risicovolle signaalgebieden wel degelijk aangenomen in de eerste twee reeksen? Ik wil daar verduidelijking over, zodat daar geen misverstand over bestaat.

Wat het Rubiconfonds betreft, was ik een beetje geschrokken bij de vraag naar reserveopbouw voor dat fonds. Het zou niet verstandig zijn om in onze begroting reserves op te bouwen. Dat betekent dat, als er geen bestemming is, die middelen gedurende een jaar niet worden gebruikt. Ik heb toch steeds in de debatten begrepen dat als er een vraag is van lokale besturen om schadevergoeding te betalen, de middelen er effectief zijn. Zolang de vraag er niet is, kunnen we de middelen voor dat jaar in andere zaken investeren. Dat is nu eenmaal de methodiek van onze begroting. Mij lijkt het niet verstandig om middelen gedurende een jaar gewoon niet te besteden en aan de kant te laten staan.

We hebben te maken met hevige regenbuien op bepaalde locaties. De overstroming komt niet van de waterlopen. De vraag naar de rioleringen rijst. Wat krijgt een riolering verzet op korte tijd? Worden de rioolbeheerders en zij die daarover kennis hebben, ook bij heel de evaluatie betrokken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Een eerste cluster vragen gaat over de kennis, het feit dat de informatie voldoende bij de koper en bij de kandidaat-bouwer moet komen. We hebben al een hele weg afgelegd. We hebben al veel meer dan vroeger

ooit ter beschikking was. We hebben ook het feit dat dat actief moet worden meegedeeld, we hebben de informatie versterkt. Uiteraard, als uit de bevraging vanuit het veld suggesties worden gedaan om dat nog te verbeteren, zullen we dat uiteraard meenemen. Dat is een bezorgdheid die iedereen hier deelt.

Om rechtszekerheid te geven aan mensen, hebben we expliciet gekozen voor de piste van de bestemming, dus de bestemming veranderen en een ruimtelijk uitvoeringsplan opmaken. Mijnheer Vandaele, het is eigen aan de ruimtelijke ordening dat er met kaarten wordt gewerkt. Ik weet niet of u een trauma aan kaarten hebt overgehouden, maar het is een goede manier van werken om de bestemming te wijzigen.

Mijnheer Vandaele, u verwijst naar het decreet Integraal Waterbeleid en u zegt dat 'volgens uw goede bronnen' er een kapstok is om iets te doen. Dat gaat over de aanpak van overstromingsgebieden, maar dat gaat niet over een bestemmingswijziging. Als het menens is om op een bepaalde plaats niet meer te bouwen, dan wordt het best via een bestemmingswijziging gewerkt. Dat is de beste manier om dat aan te pakken in plaats van via een sluike manier mensen te raken in hun eigendomsrecht. Met een bestemmingswijziging kunnen mensen rekenen op een eerlijke, correcte vergoeding. Dat is de enige juiste manier.

Mevrouw De Vroe, ik ben verrast door uw vraag over het Rubiconfonds, omdat we bij de opmaak van het regeerakkoord samen hebben beslist dat we, zolang er geen vraag is naar middelen uit het Rubiconfonds, geen reserves opbouwen. Al degenen die ik in het kader van het Boscompensatiefonds heb horen vragen om zeker geen reserve op te bouwen, hoor ik nu vragen om reserve op te bouwen. Dat is een beetje tegenstrijdig. Er zijn nu geen aanvragen voor het Rubiconfonds en er worden er dit jaar geen verwacht, omdat er heel expliciet staat dat men pas middelen uit het Rubiconfonds kan vragen als er een ruimtelijk uitvoeringsplan is opgemaakt. Er zijn er nu acht lopende. Die kunnen dit jaar niet meer worden afgerond. Er zal dus ook geen vraag komen naar het Rubiconfonds. Daarom hebben we die reserve voor iets anders bestemd en staan er geen middelen in dat fonds. Mocht er toch een vraag komen, wat niet realistisch is, dan kan men erop rekenen dat die middelen ter beschikking zullen zijn. Het bestaan van het Rubiconfonds kan uiteraard nog eens goed worden meegedeeld aan de lokale besturen. Het is voldoende bekend, maar we nemen die suggestie zeker mee.

Er is uiteraard aandacht voor groen. Daarom zullen we voorstellen om een groennorm op te nemen. We investeren heel sterk in groenprojecten in de stad en in projecten op het platteland.

Mijnheer Sanctorum, in verband met het opmaken van de kaart bent u bent terecht nieuwsgierig naar de piste die op tafel ligt binnen de wijzigingen van de Codex Ruimtelijke Ordening. We zullen dat uiteraard eerst binnen de Vlaamse Regering beslissen vooraleer ik de details hier zal overlopen. Daarover zult u dus nog even op uw honger moeten blijven zitten.

Het feit dat het aantal gebieden soms wijzigt, komt omdat dat geen statisch gegeven is. Uit nieuwe problemen die zich op het terrein voordoen, wordt telkens geleerd. Er wordt ingespeeld op de actualiteit.

Mijnheer Sanctorum, ik ben het niet met u eens dat er een afzwakking is van het erosiebeleid. Tot en met 2015 is dat beleid altijd vrijwillig geweest. Sinds 2015 is er een verplicht erosiebeleid, waarbij verplichte erosiemaatregelen in de erosiegevoelige gebieden worden opgelegd. Er waren een aantal problemen doordat een aantal zaken in de praktijk niet uitvoerbaar waren. We hebben een bijsturing gedaan. Dat was een beslissing binnen de Vlaamse Regering, maar het was geen afzwakking. Het blijft nog altijd een verplichting. Dat is nieuw sinds 2015. Er is een veel strikter beleid dan wat voorheen gangbaar was.

De vraag werd gesteld waar de afweging gebeurt. Die gebeurt door de vergunningverlener. Er is altijd voor geopteerd dat een watertoets een zekere afweging met zich inhoudt. Een watertoets is nooit te nemen of te laten. Het is niet wat al dan niet doorwerkt in de vergunningen. Het is de vergunningverlener die een afweging kan maken, maar ze moet wel grondig worden gemotiveerd in het verlenen van de vergunning. Er kan dus niet zomaar van worden afgeweken. Het is verbeterd. Het wordt in de praktijk veel beter toegepast. Dat komt naar voren uit de bevraging. Er wordt op een ernstige manier mee omgegaan.

Het is juist dat er gekozen is voor drie reeksen van signaalgebieden, maar we hopen toch ook de laatste reeks zo snel mogelijk mee te nemen. De inspraak van de mensen op het terrein is daarin cruciaal. Daarom vraagt het wat tijd om de gebieden af te stemmen met de rioolbeheerders en alle vermelde actoren op het terrein.

Collega's, wij delen dezelfde bezorgdheden. We nemen de huidige problemen op het terrein ernstig en willen ze grondig evalueren om eruit te leren. Het is geen statisch gegeven. Dat geldt ook voor het adaptatieplan. Zo'n plan wordt op een zeker ogenblik aangenomen voor enkele jaren, maar het is niet statisch. We zullen blijven leren uit wat op het terrein gebeurt en er zullen voortdurend bijstellingen mogelijk zijn. We hebben dat niet opgenomen in de stroomgebied-beheersplannen, maar dat zal uiteraard ook jaarlijks in onze actieplannen aan bod komen.

Ik wil de mensen op het terrein danken voor al hun inspanningen, zowel bij de lokale besturen als bij de VMM, evenals alle betrokken actoren die de voorbije weken hard hebben gewerkt en dag en nacht ter beschikking stonden. Er is gigantisch veel werk verricht, maar het werk is niet af. We moeten nu een grondige evaluatie maken en ook bijsturen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, in verband met de informatieplicht vinden wij rechtszekerheid en duidelijkheid voor eigenaars, kandidaat-kopers en kandidaat-bouwers heel belangrijk. Kopers moeten bijvoorbeeld goed weten wat ze kopen en de juiste informatie meekrijgen. Het is juist de verwarring in de praktijk die voor onduidelijkheid zorgt en die moet worden weggenomen.

Ik had gehoopt iets meer te vernemen over uw decretaal initiatief. U wilt daar nog niet in detail op ingaan. We zullen dus afwachten en we hopen daar spoedig meer over te vernemen.

Wat het Rubiconfonds betreft, ben ik tevreden dat u acties zult ondernemen om lokale besturen te sensibiliseren en het fonds meer bekendheid te geven. De bedoeling van mijn tussenkomst was ervoor te zorgen dat op het moment dat de middelen er moeten zijn, ze er ook effectief zijn. Ik hoop dat het fonds frequenter zal worden gebruikt in de toekomst.

Ik heb in de plenaire vergadering al gezegd dat de CIW in 2011 op de Lamotsite in Mechelen een interessante informatiedag heeft gehouden over de watertoets. Daar waren veel deelnemers vanuit de lokale besturen op aanwezig. Ik wil mijn pleidooi herhalen om de CIW te vragen een gelijkaardig informatiemoment te organiseren na de grondige evaluatie die u nu hebt gevraagd. Dan kunnen aan de lokale besturen nieuwe 'tips and tricks' gegeven worden, kunnen ze het Rubiconfonds beter leren kennen en de nieuwe evoluties bespreken.

Minister, u hebt terecht een dankwoord uitgesproken. Ook vanuit onze fractie willen we iedereen op het terrein bedanken die geholpen heeft om de water-overlast tot een minimum te beperken en om mensen in nood te helpen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik sluit mij aan bij dat laatste. Minister, mijn vraag over de afweging ging natuurlijk niet over de watertoets door de vergunningverlener, maar over de afweging wanneer een signaalgebied al dan niet wordt aangepakt voor een bestemmingswijziging. Wanneer moet een gebied bouwvrij worden gehouden en wanneer is adaptief bouwen nog een mogelijke oplossing? Voor mij is dat niet duidelijk. Ik zie wel het schema in uw beslissingen, maar er wordt een vrij lang traject doorlopen, met verschillende actoren, en het is niet zo duidelijk wanneer je in optie B of optie C terechtkomt. U herhaalde meermaals dat u de signaalgebieden zo veel mogelijk wilt vrijwaren van bebouwing. In de praktijk zien we evenwel dat die gebieden vaak wel nog bebouwd worden. Er is daar dus een zekere discrepantie. Willen we nu eigenlijk de prioritaire signaalgebieden zo veel mogelijk vrijwaren van bebouwing of niet? Ik hoor daar tegenstrijdige geluiden over.

Na wat ik hier gehoord heb over het Rubiconfonds, geloof ik soms mijn eigen oren niet. Het lijkt wel het 'boscompensatiefonds bis', met dat verschil dat voor het Rubiconfonds expliciet in de begrotingsdocumentatie werd uitgelegd dat het eigenlijk een besparingsoperatie was, want er zou elk jaar 2 miljoen euro gebruikt worden voor de algemene begrotingspot. Nu verklaart u dat er geen aanvragen worden ingediend. Zodra er aanvragen worden ingediend, zullen er bedragen worden vrijgemaakt. Met andere woorden, het is een discussie over de kip of het ei. Er is geen geld en er worden geen aanvragen ingediend en uiteindelijk gebeurt er niets. Het lijkt een vicieuze cirkel. Er zit nu heel weinig geld in het Rubiconfonds, dus mocht er een aanvraag zijn, zou u ook niet veel geld kunnen geven. Als ik het goed heb, verwacht men volgens het plan dat er 100 miljoen euro in het fonds zal zitten of zelfs meer. Ik hoop dus dat, zodra het Rubiconfonds op kruissnelheid is, u ermee zult ophouden om daar geld uit te halen om voor de begroting te gebruiken en het fonds kan worden gebruikt waarvoor het dient, namelijk het waterbeleid.

De voorzitter: De vraag om uitleg en de interpellatie zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over fraude en dieseltests bij wagens
– 2262 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): We hebben in deze commissie al meermaals gedebatteerd over dieseltgate. Naast Volkswagen, werden ook automerken Opel, Renault en Mitsubishi genoemd. Recent verschenen er in de media berichten dat Fiat Chrysler door de Duitse toezichthouder ook verdacht wordt van het manipuleren van zijn motors om de emissiewaarden te misleiden.

Minister, naar aanleiding van dieseltgate hebt u zich als benadeelde partij aangemeld bij het parket van de procureur des Konings. Bij de laatste bespreking in deze commissie was het strafrechtelijk onderzoek tegen Volkswagen lopende. U hebt tijdens de verschillende besprekingen ook verklaard dat u niet zult nalaten om naar de rechtbank te stappen indien andere automerken fraude hebben gepleegd of er gesjoemeld werd. U zei ook dat de economische inspectie zou onderzoeken of er strafrechtelijke feiten zijn gebeurd bij onder andere Opel en Renault om, afhankelijk van de resultaten, al dan niet een klacht in te dienen.

Het Europees Parlement buigt zich in een onderzoekscommissie momenteel nog steeds over dieseltgate. Ik heb steeds benadrukt dat er een verschil is tussen enerzijds het fraudedossier en anderzijds de nieuwe dieseltesten, de zogenaamde

Real Driving Emissions (RDE). Desondanks neem ik in deze vraagstelling de twee dossiers even samen.

In de commissievergadering van 5 januari 2016 antwoordde u dat de impact van de nieuwe goedgekeurde uitstootnorm op de luchtkwaliteitsnorm voor stikstofdioxide in de loop van 2016 in kaart zou worden gebracht. In het verleden heb ik steeds gepleit voor een Europese aanpak en voor één Europees controleorgaan zodat de controles op een correcte en gelijkaardige manier kunnen worden uitgevoerd. Ook is het cruciaal om toe te zien op een snelle invoering van de nieuwe dieseltesten.

Lopen er naast het strafrechtelijk onderzoek tegen Volkswagen nog andere onderzoeken? Zo ja, welke automerken worden onderzocht? Kunt u ons hierover informeren zonder het onderzoek in het gedrang te brengen?

Wat zijn de voorlopige onderzoeksresultaten op vlak van milieu van de onderzoekscommissie in het Europees Parlement?

Zijn er reeds resultaten betreffende de impact van de fraude op het milieu in Vlaanderen?

Wat is de stand van zaken inzake de invoering van de dieseltesten en de Real Driving Emissions-test, die op 28 oktober 2015 is goedgekeurd in het Europees Parlement?

Welke maatregelen heeft de minister sinds de bekendmaking van het Dieseltgeschandaal genomen om de uitstoot van wagens te verminderen?

Zal er werk worden gemaakt van één Europees controleorgaan dat de technische standaarden vastlegt en controleert zodat er een gelijk speelveld wordt gecreëerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega De Vroe, u zei het al, er is een verschil tussen het fraudedossier en de Real Driving Emissions-test. Fraude is onaanvaardbaar, en daar treden we tegen op. We hebben dat duidelijk getoond in het dossier Volkswagen, waarin een strafrechtelijk feit is toegegeven en waarover het onderzoek op dit moment loopt. Wanneer hetzelfde zich voordoet met andere automerken, wordt ook op dezelfde manier opgetreden.

Ik heb ook steeds benadrukt dat ik het niet logisch en wenselijk vind om naast het strafrechtelijk onderzoek ook een eigen Vlaams onderzoek uit te voeren. In Wallonië ziet men dat anders. Dat is een keuze die men daar heeft gemaakt. Ik vraag me trouwens af hoe representatief een kleinschalige steekproef is. Ik denk dat de strafrechtelijke procedure een veel betere en efficiëntere manier van werken is. De onderzoeksrechter in Brussel stemt zich ook af op wat er in andere landen aan onderzoek gebeurt.

De onderzoekscommissie van het Europees Parlement moet ook achterhalen hoe het mogelijk was dat de emissienormen jarenlang opzettelijk werden overschreden. Ze zullen ook een stappenplan uitwerken. Op dit ogenblik vinden de hoorzittingen plaats. België heeft een vragenlijst ontvangen en zal die invullen. Alles wat de procedure voor typegoedkeuringen betreft, staat in die vragen. Minister Weyts is bevoegd en zal die vragen beantwoorden.

De invoering van de Real Driving Emissions-test gebeurt in verschillende fasen. In een eerste pakket werd de testprocedure vastgelegd voor testen die op de weg worden uitgevoerd. Dit pakket werd in mei 2015 goedgekeurd in de bevoegde Europese commissie. In een tweede pakket werden de conformiteitsfactoren

vastgelegd. Ik denk dat u verwijst naar de goedkeuring van dit tweede pakket. De conformiteitsfactoren bepalen de factor waarmee de emissiegrenswaarden gemeenten worden volgens de Europese homologatiecyclus onder reële rijomstandigheden. Het tweede pakket is gepubliceerd op 20 april 2016.

In een derde pakket worden die Real Driving Emissions-testen voor de parameters 'aantal deeltjes' ingevoerd. Daarnaast wordt voorzien in een procedure om koudstartemissies in rekening te brengen. Dit wordt in juli verwacht.

Er werd nog een vierde en laatste pakket, in-use-conformity RDE-testing uitgewerkt. Dit soort testen garandeert dat de emissiecontrolesystemen, bijvoorbeeld katalysatoren en roetfilters, goed blijven werken. Daarvoor bestaan reeds bepalingen in de huidige testprocedure, waarvan onderzocht wordt of ze in overeenstemming kunnen worden gebracht met de RDE-testen. Bijkomend zou de mogelijkheid worden geboden dat derde partijen, dus andere dan de constructeur of de typegoedkeuringsinstanties. Een eerste voorstel voor dit pakket wordt verwacht in maart 2017.

Uw vraag over het Europese controleorgaan valt onder de bevoegdheid van minister Weyts, die bevoegd is voor die homologaties.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, mijn vraag was ook of er naast het strafrechtelijk onderzoek tegen Volkswagen nog andere automerken fraude gepleegd hebben. We vernemen in de media dat daar aanwijzingen voor zijn. Daarom vraag ik u of er effectief nog andere automerken zijn waar u op dezelfde manier achterna wilt gaan. Kunt u dat toelichten?

De vraag over het Europese controleorgaan zal ik aan minister Weyts stellen.

Van u had ik graag nog vernomen welke maatregelen u als minister hebt genomen om de uitstoot van wagens te verminderen. Ik wil dat in verband brengen met de lage-emissiezones. We kennen de problematiek van Antwerpen. Gent gaat nu ook lage-emissiezones invoeren en het Brusselse Gewest ook. Als ik het goed heb, zou daar eind juni vanuit het sectoraal comité van de federale overheid meer nieuws over verwacht worden. Weet u al iets meer? Kunt u de eigen maatregelen nog wat meer toelichten?

Op 25 mei verscheen in De Standaard een bijdrage van TNO-adviseur Richard Smokers. Daarin geeft hij aan dat de technologie reeds bestaat om dieselwagens aan de huidige norm van 80 milligram per kilometer te laten voldoen. Hij verklaarde dit ook in de dieselgate-onderzoekscommissie van het Europees Parlement. Volgens hem worden de principes al toegepast en de systemen al in auto's geplaatst. Dat moet alleen nog op grotere schaal gebeuren. Minister, hoe staat u tegenover die verklaring en hebt u daar meer informatie over? Misschien zou het interessant zijn die persoon in onze commissie uit te nodigen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, als ik me niet vergis, bestaat er een interfederale werkgroep rond dieselgate. Het doel is dat vanuit het federale en het gewestelijke niveau samen wordt gekeken of er al dan niet een klacht zal worden ingediend. Als ik u goed begrijp, zijn daar ondertussen al standpunten over ingenomen. Kunt u dat verder toelichten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, ik merk dat collega De Vroe dezelfde kritiek uit, zij het voorzichtig, als die welke ikzelf de afgelopen

maanden heb geuit wat uw houding tegenover dieselgate betreft. Er is inderdaad een strafrechtelijke procedure tegen Volkswagen en ik denk dat de hele commissie u daarin steunt, maar de vraag is hoe het zit met de andere automerken. Dat weten we vandaag niet. Af en toe is er eens een steekproef, waar u terecht over zegt dat die wellicht niet representatief is. Over dit laatste ben ik het met u eens, maar waarom onderzoeken we dit niet? Waarom is er geen politieke wil, ook niet in dit parlement, om te onderzoeken hoe het zit bij alle andere automerken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is wel degelijk een verschil wat betreft de stand van zaken bij de verschillende automerken. Ik kan dat kort overlopen. Volkswagen heeft zelf toegegeven dat er gesjoemeld is en er is ook een impact in Vlaanderen. Bij Mitsubishi is de fraude ook toegegeven, maar er is geen impact in Vlaanderen. Renault heeft nog niets toegegeven. Er hebben huiszoeken plaatsgevonden en dat wordt verder opgevolgd. Opel ligt onder vuur naar aanleiding van een aantal onderzoeken die gebeurd zijn in het kader van de onderzoeksjournalistiek. Audi, Porsche en Mercedes worden genoemd, maar daar staan we nog niet ver. Dat wordt verder opgevolgd en zodra er duidelijkheid bestaat over de vraag of er fraude is gepleegd en of er een effect is in Vlaanderen, zal ik op dezelfde manier, vanuit mijn bevoegdheid voor Leefmilieu, een klacht indienen.

De lage-emissiezones zijn herwerkt en opnieuw geagendeerd op de Privacy-commissie. Als die opnieuw samenkomt, zal dat daar worden besproken. Hopelijk zullen we zo snel mogelijk groen licht krijgen.

Op initiatief van de federale premier zijn er inderdaad drie werkgroepen opgericht, een over milieu en gezondheid, een over fiscaliteit en mobiliteit en een over conformiteit. In het begin zijn die vaak samengekomen. Het klopt dat dat nu wat sputtert. We zitten erachter dat milieu en gezondheid voldoende samenkomt. Fiscaliteit, mobiliteit en conformiteit zijn bevoegdheden van andere ministers.

Zelf onderzoek doen, mijnheer Sanctorum, ik zie niet in wat de meerwaarde kan zijn van het eenzijdig uitvoeren van die onderzoeken in Vlaanderen. Dat is weinig efficiënt, je hebt geen garantie dat je tot resultaten komt die je in die regio wijzer maken. Ik geloof sterk in de Europese onderzoeken. Als er duidelijke aanwijzingen zijn dat er is gesjoemeld, dat er zaken zijn gebeurd die niet kunnen, dan zullen we op dezelfde strenge manier optreden. Het is weinig efficiënt en weinig zinvol om mensen en middelen in te zetten om zelf eenzijdig alles op ons eentje in Vlaanderen te onderzoeken. Dat heeft geen zin. Het is niet omdat we dat niet willen of omdat er geen politieke wil is. Het is omdat het weinig kan bijdragen aan wat op andere, Europese niveaus gebeurt. Het heeft dus weinig zin om een eigen onderzoek te laten uitvoeren door VITO. Ik ben daar in ieder geval geen voorstander van.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verbod op plastic zakjes en de milieuvriendelijke alternatieven – 2263 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de effecten van bioplastics op ons leefmilieu – 2288 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dit is eigenlijk een vervolgvraag op een actuele vraag van enkele weken geleden. Vlaanderen haalt momenteel de Europese doelstelling betreffende het gebruik van plastic zakjes, maar tegen 2025 moeten we wel hogere nieuwe doelstellingen halen. We hebben hierover reeds gedebatteerd in mei. Tijdens die vergadering hebt u verklaard dat u samen met de andere gewesten een verbod wenst in te voeren op plastic zakjes. U wenst een eenvoudige en duidelijke regeling die ten goede komt aan het milieu. Concreet verklaarde u dat u actie ging ondernemen door goede afspraken te maken binnen de intergewestelijke verpakkingscommissie, door in overleg te treden met de handelaars en iedereen die een mogelijk verbod zou moeten uitvoeren en door het systeem van de bioplastics verder te onderzoeken, daar de ene bioplastic niet de andere is.

Op dinsdag 7 juni verscheen in de pers dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vanaf 1 september 2017 in winkels en supermarkten geen plastic zakken meer zal toelaten. Met dit verbod volgt Brussel Wallonië, dat eind december van dit jaar al begint. De invoering van het verbod was al door de Brusselse minister aangekondigd in februari, maar nu werd er dus een definitieve datum geprikt.

Betreffende het gebruik van bioplastic lijkt het me inderdaad cruciaal om onderzoek te verrichten. Er zijn namelijk verschillende soorten bioplastics, waaronder biodegradeerbaar plastic. Dit kan onder andere worden gebruikt voor composteerbare plastic zakjes. Zoals reeds gezegd zijn we in Vlaanderen goed bezig, maar dienen we een tandje bij te steken om de doelstellingen voor 2025 te halen.

Minister, hoe verlopen de gesprekken binnen de intergewestelijke verpakkingscommissie? Wanneer wensen de verschillende ministers te landen met een beslissing? U hebt verklaard om dit samen met de gewesten te doen, maar Brussel en Wallonië hebben blijkbaar al een concrete timing en planning. Hoe staat u hiertegenover?

Minister, als vervolg op mijn actuele vraag verneem ik graag op welke manier u ondertussen in overleg bent gegaan met de betrokken sectoren, zoals Comeos, UNIZO enzovoort? Bestaat de mogelijkheid om bij het uitwerken van een verbod op plastic zakjes een opening te houden voor milieuvriendelijke alternatieven, zoals composteerbare plastic zakjes? Wat is uw visie op het gebruik van zakken en folies uit composteerbaar bioplastic? Op welke manier zult u onderzoek uitvoeren naar het gebruik van bioplastics in het kader van een verbod op plastic zakjes? Welke andere milieuvriendelijke alternatieven, naast het gebruik van bioplastics, zult u onderzoeken en bespreken met de andere gewesten?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, bioplastics en bioplastics, daar zitten grote verschillen tussen. Niet alle biologisch afbreekbaar plastics helpen om de vervuiling in oceanen tegen te gaan, dat stellen de Verenigde Naties in een rapport. De afbraak van sommige bioplastics gebeurt alleen bij omstandigheden die in de oceaan en de zee zelden tot nooit voorkomen. De meeste bioplastics zijn weliswaar afbreekbaar, maar alleen onder speciale omstandigheden: bij temperaturen van zo'n 50 graden Celsius en een hoge luchtvochtigheid, industrieel composteerbaar met andere woorden.

Naast het feit dat een deel van die plastics niet biologisch afbreekbaar is, zijn er veel van die plastics die niet drijven, waardoor ze niet worden blootgesteld aan UV-licht dat helpt bij het afbreken. Hoewel dat afbreken ook niet altijd ideaal is, want dan krijg je meer microplastics en die zijn dan weer slecht voor al wat in de zee rondzwemt.

Ondertussen werken wetenschappers aan andere oplossingen om de berg plastic te verminderen. Zo hebben onderzoekers van de Stanford-universiteit ontdekt dat meelwormen verschillende types plastic kunnen afbreken. Uit eerdere studies

bleek al dat meelwormen polyethyleen kunnen afbreken, het type plastic waarvan bijvoorbeeld boterhamzakjes zijn gemaakt.

Minister, u verklaarde in de plenaire vergadering van 11 mei 2016 dat goed moet worden onderzocht welke vorm van bioplastics waardige, milieuvriendelijke alternatieven zijn. Dat is terecht. Hoe plant u dit concreet te doen en wanneer denkt u de knoop te kunnen doorhakken? Vindt u het nuttig om andere vormen van afvalverwerking, zoals bijvoorbeeld dat onderzoek van de Stanford-universiteit met meelwormen, te onderzoeken of gebeurt dit reeds?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Aanvullend op mijn antwoord op de actuele vraag, is er overleg geweest in de interregionale verpakkingscommissie. Daar blijkt dat de drie gewesten hun eigen initiatiefrecht willen behouden. Uiteraard blijf ik gaan voor een maximaal geharmoniseerde tekst. Dat is logisch in zijn eenvoud en voor een goede afstemming.

We willen ook in Vlaanderen naar een verbod gaan op het gebruik van plastic draagtassen en dat willen we decretaal verankeren. Wanneer? Wat mij betreft, as soon as possible, zo snel mogelijk dus. Daarom zijn we op dit moment in overleg met de stakeholders en met onze diensten om uit te zoeken hoe snel we dat kunnen doen.

In Wallonië zou het verbod ingaan op 1 september. Ik hoor stemmen opgaan dat dat decretaal moeilijk wordt, maar wat ons betreft, mag het zo snel mogelijk. Het moet ook in de praktijk kunnen worden uitgevoerd. Het doel is om het gebruik van eenmalige plastic zakjes maximaal te beperken ten voordele van alternatieven, die vanuit levenscyclusperspectief te verkiezen zijn.

Het is ook belangrijk te beseffen dat bepaalde alternatieven vanuit ecologisch standpunt misschien minder wenselijk zijn. Daarom willen we goed onderzoeken of er uitzonderingen mogelijk zijn. Het gaat dan over zakken gemaakt uit bioplastics, uit gerecycleerd materiaal of specifieke andere toepassingen. Voor mij is het cruciaal dat het om een eenvoudig systeem gaat, dat duidelijk is en dat ten goede komt van het milieu en dat ook gemakkelijk is om in de praktijk uit te voeren.

Het valt niet te ontkennen dat plastic zakken voor eenmalig gebruik een duidelijke bijdrage leveren aan het zwerfvuil. Weet wel dat een volledige vervanging door biodegradeerbare of composteerbare zakken het probleem niet zal oplossen. Biodegradatie is namelijk een heel complex project, dat heel veel tijd nodig heeft. Als iemand dat weggooit in de berm of de natuur, ligt het er heel lang voor er een proces mee gebeurt. Je gaat evengoed nog het gevoel hebben dat er iets in de natuur ligt dat is weggegooid. Het is belangrijk om dat mee in overweging te nemen, of dat als alternatief toe te laten. Ik sluit het niet uit, maar we moeten dat mee in het achterhoofd houden als we aan zwerfvuil denken.

Naast de verontreiniging van de omgeving, is ook de andere context van belang: ongewenst plastic in het ingezamelde organisch afval. Dat veroorzaakt problemen tijdens het composteringsproces. Zelfs al worden plastic partikels zo veel mogelijk afgezeefd, toch glijpen er letterlijk nog door het net. Het risico dat plastic verontreiniging ook nog terug te vinden is in de compost en dan in de bodem gaat, is reëel. Op termijn kan het ook in de zee terecht komen en de plastic soep alleen maar vergroten.

Plastics die in het composteringsproces volledig composteren, nemen dit probleem wel weg. Composteerbare zakjes die sommige Vlamingen gebruiken in hun gft-bakje, is zo'n voorbeeld. Dan moeten we wel kunnen verzekeren dat het zakje volledig composteert en dat het geen impact heeft op de kwaliteit van de compost.

Er is een Europese norm die bepaalt welke materialen als composteerbaar kunnen worden beschouwd. Daar zijn logo's voor. De norm gaat uit van condities in industriële compostering. Vele Vlamingen composteren ook thuis, en in een thuissituatie is dat anders. Een goede discipline is daar van belang. We moeten goed kijken of het gemakkelijk is toe te passen.

Mijnheer Nevens, u beschrijft enkele belangrijke aandachtspunten van bioplastics waarmee rekening moet worden gehouden. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) heeft daar een onderzoek naar gevoerd en publiceerde in 2015 een syntheserapport over biogebaseerde, biodegradeerbare en composteerbare plastics, waarin deze aandachtspunten naar voren zijn gekomen. Die zullen worden meegenomen in het onderzoek naar mogelijke afwijkingen op het verbod. De aandachtspunten die vanuit het OVAM-rapport naar voren zijn gekomen, samen met de knowhow vanuit de composteerders, intercommunales en beleidsmakers, worden dus meegenomen in alle afwegingen. Het is belangrijk dat de verschillende gewesten daar op dezelfde lijn zitten om het toch uniform en eenvoudig te maken.

Naast het gebruik van bioplastics willen we ook alternatieven, gemaakt uit gerecycleerde materialen, onderzoeken. Een recente Nederlandse studie van het Kenniscentrum Duurzaam Verpakken met als titel 'Doortastend', heeft uitgewezen dat draagtassen uit gerecycleerde materialen een lagere milieu-impact hebben dan die die zijn samengesteld uit oorspronkelijke primaire materialen.

Het onderzoek uit de Verenigde Staten waarbij meelwormen worden gebruikt om kunststofafval op te eten en zo te verwerken, is ons bekend. Het nadeel is dat de helft van wat ze eten, terug wordt omgezet in CO₂. Dat heeft ook een ongunstig effect op onze omgeving. Daarom is het nu niet gepland om er zelf een onderzoek naar te verrichten. OVAM plant dit jaar wel een onderzoek om andere verwerkingstechnieken voor kunststofafval onderling te vergelijken volgens de levenscyclusdenkmethodes. Dit onderzoek is beperkt tot verwerkingstechnieken voor niet-recycleerbare kunststof, verbranding, vergassing gekoppeld aan het inzetten in de chemische industrie en andere technieken.

We gaan het dus verbieden, en dat proberen we zo snel mogelijk te doen. Eerst willen we wel nagaan of we alternatieven al of niet toelaten en wat de impact is. We zijn in overleg, en onze diensten onderzoeken dat goed.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik ben tevreden met uw antwoord. Het is in lijn met wat u in de plenaire vergadering hebt gezegd. Behalve dat het uw bedoeling was om dat samen te doen. Nu hebt u dat geduid, namelijk dat in de interregionale verpakingscommissie het eigen initiatiefrecht belangrijk was. De twee andere gewesten hebben al een concrete timing. We hopen uiteraard dat u binnenkort met een timing naar buiten komt.

Het is ook belangrijk in overleg te gaan met de betrokken sectoren. U hebt gezegd dat u dat zult doen na overleg met de stakeholders. Is dat al gepland? Misschien is er al een overleg geweest om de teneur van de betrokken organisaties te kennen.

Het is belangrijk om de alternatieven te onderzoeken en degene te kiezen die ecologisch verantwoord zijn. In een artikel las ik dat het Brusselse Gewest in nylon een goed alternatief ziet. Daarover zijn er al meteen grote vraagtekens te stellen of dat ecologisch wel zo verantwoord is.

Minister, ik ondersteun u bij uw pleidooi om het nieuwe systeem eenvoudig en duidelijk te houden en dat het zo gemakkelijk uitvoerbaar zal zijn in de praktijk.

Zelf ben ik een groot voorstander van de composteerbare zakjes. Ik zal het syntheserapport van OVAM waarnaar u verwijst, opzoeken, want ik heb het nog niet gezien of gelezen. Kunt u dat eventueel overmaken? Het boeit me wel om het grondig en in detail te lezen.

Kortom, ik ben tevreden met uw antwoord en ik hoop dat u nog meer informatie kunt geven over het geplande overleg met de stakeholders. Ik kijk uit naar het verdere onderzoek dat u zult verrichten naar de milieuvriendelijke alternatieven.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, u bent duidelijk: er komt een verbod op het gebruik van plastic zakjes, zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië. Alleen hebben we, om het nog duidelijker te maken, behoefte aan een datum waarop dat verbod ingaat. Dat maakt het ook gemakkelijker voor de mensen die vandaag bij hoog en bij laag het gebruik van plastic wegwerpverpakkingen blijven promoten en gebruiken, en die argumenteren waarom dat zou moeten blijven bestaan.

Er zijn inderdaad alternatieven. U zegt dat u het niet complex wilt maken, maar het is zoals met veel dingen, men moet het juiste zakje gebruiken voor de juiste toepassing. U hebt in uw uiteenzetting geschetst dat er vandaag verschillende bioafbreekbare verpakkingen en zakjes bestaan. Alleen de manier waarop ze worden gecomposteerd, verschilt van het type van zakje. Als men thuis composteert, is dat natuurlijk niet geforceerd, is dat aan een lage temperatuur en moet men dunnere, bioafbreekbare zakjes gebruiken dan in een vergistingsinstallatie waar de temperatuur veel hoger ligt of die op een andere wijze composteert via een composteringsinstallatie, waar de temperatuur hoger ligt dan dat men thuis composteert. Daar kan men een iets ander materiaal van bioafbreekbare verpakkingen en zakjes gebruiken. Vandaag is er een alternatief waar we, als het goed in de praktijk wordt gebracht, moeten op inzetten. Daar is een taak voor u weggelegd, minister, maar ook voor OVAM, want u hebt al gezegd dat OVAM studies heeft gedaan naar het gebruik van bioafbreekbare middelen. We moeten de consument vertellen dat er een alternatief is, en welk alternatief hij in welke omstandigheden moet gebruiken.

Voor de rest blijf ik op mijn honger zitten in verband met het verbod, en wanneer dat zal ingaan. We hebben geen samenwerkingsakkoord, het is ieder voor zich. Qua communicatie naar de buitenwereld is dat moeilijk, maar ik hoop dat we niet achterophinken en de andere gewesten veel sneller handelen en zaken gaan invoeren, terwijl wij de kat uit de boom kijken.

Ik denk dat we er alle belang bij hebben om ook snel te ageren, snel duidelijkheid te scheppen in wat nu het juiste alternatief is voor plastic zakken. U haalt terecht ook het zwerfvuil aan, we zijn niet gebaat met een nieuw soort fenomeen, of een nieuwe problematiek, dat moet ook duidelijk zijn. Ik hoop dat u daar snel werk van maakt.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik wil gebruikmaken van de vraag, omdat de bioplastics ook vermeld staan als twee te ondernemen acties in het ontwerp van Uitvoeringsplan huishoudelijk afval, actie 32 en actie 33, waarin iets geschreven wordt rond bioplastics. Ik wou de discussie opentrekken en ook een stand van zaken vragen inzake het ontwerp van Uitvoeringsplan huishoudelijk afval, omdat nu ook de fase van openbaar onderzoek voorbij is. Ik wou dus even polsen wat nu de verdere afhandeling is.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): We kunnen natuurlijk betreuren dat andere gewesten ons in snelheid hebben gepakt. Je kunt het ook omgekeerd

bekijken natuurlijk, en dat is dat we te traag zijn ten opzichte van de andere gewesten. Ik betreur dat en ik denk dat het ook een beetje de teneur is van collega's hier, dat er inderdaad ook geen concrete deadline vooruitgeschoven wordt door de Vlaamse Regering. Het wordt dus tijd dat daarover duidelijkheid bestaat. Ik twijfel niet aan de intentie, dat is al meermaals duidelijk geworden tijdens de debatten over het onderwerp. Het duurt nu wel al een tijdje dat er geen duidelijkheid is over die deadline. Ik vraag me af wat de deadline is voor de deadline, wanneer we daar meer zicht op krijgen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De standpunten van de verschillende sectoren zijn dat men meegaat in een verbod op plastic zakjes voor eenmalig gebruik, maar dat men een groot voorbehoud heeft rond het niet meer gebruiken van plastic, bijvoorbeeld voor het verpakken van vis en andere etenswaren. Men heeft in het buitenland heel slechte ervaringen gehad met het totaalverbod, blijkbaar wat hygiëne en voedselveiligheid betreft. We zullen dus goed nagaan hoe we dat zullen formuleren.

Uiteraard komt er een heel duidelijke datum, collega Nevens, we zullen dat samen beslissen in de Vlaamse Regering, waar ik hoop heel snel iets op de tafel te kunnen leggen. Er komt dus een exacte datum aan, dat zal trouwens onderdeel zijn van het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen dat mij deze week overhandigd werd door OVAM en dat dus ook naar de Vlaamse Regering zal gaan. Er zijn een aantal bijsturingen aangebracht, uiteraard op basis van het openbaar onderzoek. Het is uiteraard de regering die dat zal beslissen.

Collega Nevens, ik worstel een beetje met uw voorstellen. U zegt letterlijk: de consument moet het juiste zakje gebruiken voor de juiste toepassing. Dan is natuurlijk de vraag: wat bedoel je en hoe kun je de consument op een eenvoudige manier duidelijk maken wat het juiste zakje is voor welk juist gebruik? Dat is de uitdaging: dit op een goede, eenvoudige manier beslissen zodat het voor iedereen duidelijk is en dat we geen chaos creëren, ook niet in de winkels, want ook de vele kmo's en zelfstandigen vragen om dit op een goede manier te regelen. Op dat vlak is haast en spoed zelden goed. We moeten dus goed nagaan hoe we het zullen formuleren zodat het ook in de praktijk wordt toegepast. Ik wil dus snel naar een verbod gaan, maar het moet ook wel haalbaar zijn in de praktijk en het moet ook goed geformuleerd zijn.

Collega Sanctorum, ik ben het helemaal niet eens met u – maar dat zal u niet verbazen – wanneer u zegt dat we in snelheid gepakt worden, dat we achterop hinken. We zijn koploper. In vergelijking met Brussel en Wallonië zijn wij degenen die op dit ogenblik het minst van al plastic zakjes gebruiken, en er is zelfs geen verbod. Ik denk dus zeker niet dat we achterop hinken. We zullen het verbieden, we gaan dus nog verder, maar het is al te gemakkelijk om te doen alsof anderen het allemaal veel beter doen. Kijk naar de feiten, baseer u daarop en vel dan een oordeel in de plaats van altijd te roepen dat er niets gedaan wordt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik ben het volledig eens met die eenvoudige en duidelijke aanpak voor de burgers. Minister, ik vind het goed dat er al overleg gepleegd is, en ik verneem net dat er een voorbehoud is inzake hygiëne en voedselveiligheid bij het verpakken van fruit, vis, enzovoort. Ik heb eens een gesprek gehad met iemand die ook actief was in die sector, en die heeft me verteld dat er momenteel innovatieve onderzoeken gaande zijn om zakjes te voorzien van aardappelzetmeel, of dergelijke. Ik denk dus dat er, wat dat betreft, nog zaken mogelijk zijn. Ik denk dat in het onderzoek naar alternatieven, waarnaar u verwees, die mogelijkheden ook nog wel naar boven zullen komen. Ik kijk

er zeker en vast naar uit dat het verbod zo snel mogelijk, in overleg met de betrokken sectoren, kan worden doorgevoerd.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik denk inderdaad dat we snel naar een verbod moeten gaan, omdat het de enige manier is, zoals collega De Vroe ook aanhaalt.

We zijn innovatief, we vliegen naar de maan, we hebben robots en van alles en nog wat uitgevonden, maar zolang er een goedkoop alternatief bestaat – en dat zijn die plastics vandaag – wordt er natuurlijk weinig of niet geïnvesteerd in nieuwe zaken die ecologisch beter zijn, die milieuvriendelijker zijn. Ik denk dat onze universiteiten en onze bedrijven het best geplaatst zijn om die alternatieven uit te werken, ook als die moeten voldoen aan een aantal voorwaarden in het kader van hygiëne en voedselveiligheid, enzovoort. Dat is natuurlijk een gevaarlijk pad, want het is federale bevoegdheid, en daar moeten we altijd voorzichtig mee om-springen. Ik denk dat we in Vlaanderen voldoende knowhow hebben, want we zijn trendsetter, om een goed signaal te geven met het uitwerken van een degelijk alternatief. Dat zou zelfs nog winst kunnen opleveren, want we zouden in landen waar vandaag de problematiek van plastics heel actueel is, onze knowhow kunnen verkopen en zo onze Vlaamse bedrijven daar ook op de kaart zetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over waterscans – 2329 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): De cijfers van de waterscans van 2014 en 2015 zijn intussen beschikbaar. Daaruit blijkt dat het aantal uitgevoerde waterscans toch niet zo hoog is, zeker als we de vergelijking maken tussen de verschillende drinkwatermaatschappijen. Dan zien we dat De Watergroep er maar een uitvoert, terwijl Farys er 119 uitvoert. Dat zijn toch heel wat verschillen. In totaal zijn 149 scans uitgevoerd op anderhalf jaar. Dat geeft toch wel aan dat een grondige evaluatie nodig is om na te gaan of dat instrument niet beter en meer kan worden ingezet.

Op basis van de cijfers van 2014 en 2015 heb ik een aantal vragen. Welke conclusies trekt u als minister uit deze cijfers? Zult u initiatieven nemen om de waterscans extra te promoten? Drinkwatermaatschappijen kunnen waterscans vrijblijvend toepassen: er is geen verplichting. Zult u hieromtrent stappen zetten om ervoor te zorgen dat drinkwatermaatschappijen waterscans structureel inzetten, vooral om waterarmoede aan te pakken? Bent u bereid eigen middelen in te zetten om meer waterscans te laten uitvoeren door de watermaatschappijen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik stel samen met u vast dat het aantal scans beperkt is. Dat is natuurlijk bijzonder jammer. Ik stel ook vast dat er grote verschillen zijn tussen de drinkwatermaatschappijen, en uiteraard is het mijn streefdoel om het aantal te verhogen. Ten opzichte van 2014 zien we een toename bij een aantal drinkwatermaatschappijen. We zien dat vooral de waterscans in het kader van de opvolging van een wanbetaling worden ingezet, dit op vraag van OCMW's. De OCMW's zitten ook samen met drinkwaterbedrijven in de lokale adviescommissies (LAC's). Ik blijf ervan overtuigd dat het een meerwaarde biedt, zeker voor een kwetsbare groep, ook voor de gewone klant trouwens. De

waterscan biedt een momentopname om de klant te sensibiliseren over zijn waterverbruik, informatie te geven over mogelijke oorzaken van lekken en hoge verbruiken en ook over een aantal aspecten uit de klant-exploitantrelatie. Zoals ik al zei, komt die scan er nu vooral op vraag van het OCMW. Die piste werkt en zou eigenlijk nog vaker op die manier geïnitieerd moeten kunnen worden.

Ik heb de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gevraagd om na te gaan of er knelpunten zitten in het overleg met de drinkwatermaatschappijen, dat is opgericht in de klankbordgroep onder het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, en om na te gaan of er suggesties zijn om de scan meer te laten uitvoeren op het terrein. Ik denk dat we de piste van de LAC's op dat vlak misschien wat meer kunnen promoten.

U had ook een vraag over initiatieven voor extra promotie. Er is een actieve communicatie gevoerd bij het invoeren, vooral naar de doelgroep, maar ook naar de intermediären, via de OCMW's. Er zijn ook folders gemaakt die echt heel eenvoudig zijn, op maat van mensen die misschien niet altijd geneigd zijn een folder te lezen omdat het soms te moeilijk is. Het gaat om de actie Goed geregeld = Geld gespaard, en de waterscans komen daarin aan bod. De OCMW's zijn dus actief geïnformeerd. Ik denk dat we ook nog een bijkomende communicatie moeten verzorgen ten behoeve van de OCMW's, los van de vragen wat de knelpunten zijn.

Ik ondersteun ook het project Water en Armoede. In dat project werkt de Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie samen met de OCMW's en de drinkwatermaatschappij aan een code van goede praktijk voor een goede opvolging van wanbetalingsdossiers. Ik denk dat we daaruit ook kunnen leren, en wat daar als goede praktijk naar voren komt, ook op die manier kunnen verspreiden in Vlaanderen. Daarnaast start de VMM ook overleg – ook met de energiesector heeft men daar ook al ervaring mee – om na te gaan hoe men daarmee nog meer mensen heeft bereikt.

De beschermde klant heeft recht op een gratis waterscan. In die zin is het een verplichting van de drinkwatermaatschappijen om de scan gratis uit te voeren. Bij de start van de waterscan werd vooropgesteld dat de klant de eerste stap moet zetten. De klant moet ook toelating geven tot de woning. Men kan de scan moeilijk manu militari doen. Daarom is die rol van de intermediären, zoals de OCMW's, zo belangrijk. Er is dus bewust gekozen om niet te werken met een verplichting van de drinkwatermaatschappijen, maar als de klant het zelf vraagt, is er dus wel een verplichting voor de drinkwatermaatschappij.

De cijfers van de afgelopen jaren motiveren een bijsturing, maar – zoals ik zei – wil ik eerst het resultaat van het overleg afwachten.

De kost van de waterscan is een bescheiden bedrag. Voor 2014 gaat het over 15.000 euro, voor 2015 35.000 euro. Het Drinkwaterdecreet beoogt een duurzame watervoorziening en biedt de drinkwatermaatschappijen ook de mogelijkheid om openbare dienstverplichtingen op te leggen. Deze kunnen specifiek betrekking hebben op het aanzetten tot duurzaam waterverbruik en het sensibiliseren van doelgroepen, en de waterscan geeft daaraan invulling.

Met de nieuwe tariefregulering hebben de drinkwatermaatschappijen de opdracht een tariefplan op te stellen en ze moeten motiveren hoe ze invulling geven aan hun taak, ook aan de openbaredienstverplichting.

De kosten die gemaakt worden voor invulling van de sociale openbaredienstverplichting worden opgenomen in het tariefplan. Het lijkt dus niet noodzakelijk om eigen middelen in te zetten om meer waterscans te laten uitvoeren. Er is ook voorzien in de kanalen voor recuperatie van de uitgaven.

U hebt dus gelijk dat het instrument van de scans op dit ogenblik te weinig wordt gebruikt.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Dank u wel, minister. Ik denk inderdaad dat we moeten proberen er breder over te communiceren. Ik denk dat heel veel mensen – ook al vallen ze niet in de doelgroep – de taak kunnen hebben om via sociale contacten het instrument te promoten waar het nodig is. Ik ga ervan uit dat het een goed instrument is, maar een grondige evaluatie verdient wel wat meer uitgevoerde waterscans om na te gaan of het verbruik op termijn kan dalen. Ik weet dat heel wat drinkwatermaatschappijen heel glossy magazines uitgeven en niet te beroerd zijn om peperdure mailings te sturen. Misschien is het toch niet slecht die drinkwatermaatschappijen eens te vragen om te helpen verder te communiceren over het instrument en te vragen waarom ze zo weinig waterscans uitvoeren. Als ze er niet aan werken, zullen ze ook geen resultaat hebben. Ik denk dat we na anderhalf jaar wel cijfers genoeg hebben om aan te tonen dat het beter moet. Ik hoop dus dat er de volgende jaren hogere cijfers komen om die waterarmoede aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik zou me graag aansluiten bij de interessante vraag van mijn collega. Minister, ik hoor u zeggen dat u de VMM de opdracht gegeven hebt een onderzoek uit te voeren om te zien waar de knelpunten precies zitten op het vlak van het weinige gebruik van die scan. Ik kan u ook goed volgen wanneer u zegt dat het LAC een bijzonder goed instrument is om na te gaan of de doelgroep om in aanmerking te komen voor een gratis waterscan eventueel kan worden uitgebreid.

Ik weet niet in hoeverre die opdracht al gegeven is aan de VMM, maar ik heb een suggestie voor u. Op dit ogenblik maakt de minister van Energie, Bart Tommelein, een grondige evaluatie rond de energiesnoeier. Energiesnoeiers zijn ook een zeer belangrijke intermediaire groep die toegang heeft tot een aantal woningen waar weinig aandacht is voor de klassieke folders en de klassieke communicatie. Die energiesnoeiers voeren bij mensen energiescans uit. Misschien is het een oplossing om die waterscan wat meer bekend te maken en meer bereik te doen krijgen. Misschien kunnen daarbij ook de energiesnoeiers worden ingeschakeld om bij de mensen thuis in één beweging de energiescan te laten uitvoeren en die mensen op te leiden tot het uitvoeren van een waterscan. Het is maar een idee omdat de evaluatie van de energiesnoeiers momenteel lopende is.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): De cijfers die collega Beenders aanhaalt over het lage aantal scans die worden uitgevoerd, zijn echt merkwaardig. Nochtans weten we allemaal dat drinkwater ook duurder wordt. Beschermden klanten hebben recht op een gratis waterscan. Het is ongelooflijk dat dat instrument zo weinig gebruikt wordt om na te gaan of die klanten niet nodeloos drinkwater verspillen.

Een druppelende kraan verbruikt 4 liter per uur. Dat is 35 kubieke meter of 35.000 liter water per jaar die men zomaar laat lopen. Een lekkend toilet leidt tot een verlies van 200 kubieke meter of 200.000 liter per jaar. Daar valt nog heel veel kostbaar drinkwater te besparen, zeker voor klanten die in armoede leven. Dat is de eerste factuur die blijft liggen. Het verwondert mij dus toch een beetje waarom de VMM dit niet beter promoot. Ik heb gezien dat het op de website van de VMM staat. Maar ik herinner mij een campagne van enkele jaren geleden, 'Elke druppel telt'. Die kreeg in de media veel aandacht. Men legde er de nadruk op dat waterverspilling veel geld kost. Hoe komt het dat deze campagne, die voor de beschermde klanten gratis is, door de VMM niet of zo weinig wordt gepromoot?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): We weten allemaal dat we duurzamer met water moeten omspringen. In het kader van de waterscans is dit een beleid dat past in het rationeel watergebruik en in het bijzonder in een sociaal beleid. Het is een middel om 'tips and tricks' bij te brengen bij de mensen die in aanmerking komen.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik ook een beetje verbaasd ben over het lage aantal. Het is een interessante tool, uiteraard voor beschermde klanten maar ook voor iedereen. De repliek van de heer Beenders is correct: in de communicatie naar alle burgers mag er een tandje worden bijgestoken. Naar aanleiding van een vorige vraag hebben we toch allemaal duidelijk gesteld dat wij Vlamingen duurzamer moeten omgaan met het water.

Minister, weet u hoeveel van die 194 waterscans van de beschermde klanten zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: In het overleg met de drinkwatermaatschappijen is de opdracht al gegeven om hen daarmee te confronteren, om te bekijken wat wij daaruit kunnen leren en of er bij hen knelpunten zijn.

Ik had de energiesnoeiers zelf al vermeld in mijn antwoord op mevrouw Taeldeman. We zullen daar rekening mee houden, om te zien of we dat op elkaar kunnen afstemmen en of we van elkaar kunnen leren. Ik had er daarnet al naar verwezen.

De campagne 'Elke druppel telt' ging algemeen over waterbesparing. Hier hebben wij, omdat het algemeen waterverkoopreglement werd ingevoerd maar ook een aantal specifieke rechten en beschermingen voor die beschermde klanten, geopteerd voor een heel gerichte campagne naar die specifieke doelgroepen. We werken met affiches in de wachtzalen van OCMW's, maar ook met een tv waarop een filmpje is te zien waarin alles wordt gezegd en getoond in een heel eenvoudige taal. Ik heb zelf die campagne nog gelanceerd. Als je dat ruimer wilt doen, dan kan dat wel. Maar hier gaat het om die doelgroep. Iedereen kan zo'n waterscan laten uitvoeren, maar het is alleen die specifieke doelgroep van beschermde klanten die dat gratis moet krijgen. Al de rest betaalt tussen de 150 en de 250 euro voor zo'n waterscan.

Ik heb de cijfers voor de globale opsplitsing niet. Ik zal ze vragen. Ik dacht dat de schriftelijke vraag van de heer Beenders ging over de specifieke gratis waterscans. Ik zal de andere cijfers opvragen en laten bezorgen.

Uiteraard zullen wij luisteren om te weten wat er beter kan. Wij zullen het daarop afstemmen en dan ook beter bekendmaken. Het is inderdaad jammer dat op die manier mensen soms een factuur krijgen die veel beperkter zou kunnen zijn. Zij weten niet hoe zij met enkele kleine bijstellingen echt wel het verschil zouden kunnen maken.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): De cijfers die ik kreeg, gingen over alle waterscans. Het was geen specifieke vraag naar die gratis waterscans, het ging over alle aanvragen samen. Maar om eerlijk te zijn, ik denk dat het aantal betaalde waterscans minimaal zal zijn. Nu moet er breed worden gecommuniceerd om het instrument alle kansen te geven om waterarmoede aan te pakken. Ik heb begrepen dat wij hier, over de partijgrenzen heen, dezelfde doelstelling hebben. Ik kijk er dus naar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanrekening van de capaciteitsvergoeding door De Watergroep – 2330 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): In de commissie van 26 april 2016 hebben we de capaciteitsvergoeding van De Watergroep besproken. Minister, u zei toen dat u niet op de hoogte was van de verhoogde tarieven die vanaf dit jaar werden ingevoerd. U hebt toen verwezen naar een beslissing die u zou nemen, om de regeringscommissaris naar de raad van bestuur van De Watergroep te sturen, om daar informatie op te vragen over deze prijsverhoging.

Ik heb, als antwoord op een schriftelijke vraag, ondertussen ook de capaciteitsvergoedingen van alle drinkwatermaatschappijen gekregen voor de afgelopen vijf jaar. Ook daar zie je dat De Watergroep er dit jaar niet meer tussen staat. Dat geeft aan dat ze die tarieven blijkbaar niet hebben doorgegeven, anders zouden die wel in het antwoord vermeld staan. Daarin staan alleen de tarieven die werden aangemeld bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Op dat vlak blijkt er dus wel een vraag te bestaan, in hoeverre de prijsverhoging al dan niet correct is verlopen.

De raad van bestuur heeft plaatsgevonden op 27 mei 2016. Uit uw antwoord tijdens de vorige commissievergadering had ik begrepen dat u daarvoor acties zou ondernemen. Op die raad van bestuur was er geen regeringscommissaris aanwezig. Dat is niet per se noodzakelijk. Misschien hebt u op een andere manier het dossier verder onderzocht.

Welke stappen hebt u ondernomen sinds de commissie van 26 april 2016 waar het probleem van de verhoogde capaciteitsvergoedingen werd besproken? Waarom was er geen regeringscommissaris op de raad van bestuur van 27 mei 2016 aanwezig? Is er intussen meer duidelijkheid waarom De Watergroep verhoogde tarieven voor capaciteitsvergoeding heeft ingevoerd? Kunt u vandaag aangeven of die tariefverhogingen wettelijk zijn toegelaten of niet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, de opdracht werd direct gegeven aan de regeringsafgevaardigde om op de eerstvolgende raad van bestuur tekst en uitleg te vragen over de verhoogde capaciteitsvergoeding. Dat is gebeurd op de vergadering van de raad van bestuur van De Watergroep van vrijdag 29 april 2016. De regeringscommissaris heeft gevraagd hoe de verhoging van de vergoeding is verrekend in het tariefdossier 2016. Hij heeft ook gevraagd om daarover een motiveringsnota over te maken aan de leden van de raad van bestuur. Die nota wordt voorbereid.

Het onderzoek door de WaterRegulator naar de capaciteitsvergoedingen is lopende. De nodige gegevens werden opgevraagd en de inkomsten uit de verhoogde capaciteitsvergoedingen worden opgevolgd.

U vraagt waarom er geen regeringscommissaris was op de raad van bestuur van 27 mei 2016. Er waren daar twee regeringscommissarissen aanwezig. Uw informatie klopt niet.

Het aanrekenen van een capaciteitsvergoeding is decretaal geregeld samen met de invoering van de nieuwe uniforme tariefstructuur voor de integrale waterfactuur.

Met een aftakking of watermeter met een afwijkende dimensionering kan een dergelijke capaciteitsvergoeding aangerekend worden. De meeste drinkwatermaatschappijen, waaronder De Watergroep, rekenden dat al aan voor 2016. Nieuw is dat de capaciteitsvergoeding in wezen niet een uniforme naam is maar verankerd is in de regelgeving.

De hoogte van de tarieven van deze capaciteitsvergoedingen moeten mee opgenomen worden in de tariefplannen die zij ons overhandigen. In afwachting van de eerste tarieven die met de nieuwe methode worden vastgelegd, is voorzien dat elke drinkwatermaatschappij tarieven kan toepassen die tot budgetneutraliteit ten opzichte van 2015 leiden.

De tarieven voor 2016 werden gebaseerd op ramingen door de watermaatschappijen, onderbouwd met behulp van een sjabloon dat opvolging mogelijk maakt. Deze ramingen waren nodig, enerzijds omdat de inkomsten van 2015 op het ogenblik van het vastleggen van de tarieven nog niet gekend waren, anderzijds voor alle onderliggende factoren, zoals het watergebruik, de sociale correcties en het aantal watermeters.

Gelet op de invoering van de nieuwe tariefstructuur was de raming van onderliggende facturen niet evident. In hoeverre de tarieven 2016 leiden tot budgetneutraliteit zal maar gekend zijn na het afsluiten van het boekjaar 2016. Het spreekt voor zich dat als dat niet is nagekomen, dat moet worden bijgestuurd. De WaterRegulator zal dat ook doen, zoals dat voorzien is.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): De uitleg die u geeft, roept toch nog wat extra vragen op. Wat heeft de Watergroep gedaan? Zij hebben gewoon die tarieven maal elf gedaan, van het ene jaar op het andere. Ik krijg nu als antwoord dat dat mag, want het kadert in een tariefplan, in de nieuwe tariefstructuur, en het moet budgetneutraal zijn. Dat brengt mij tot de conclusie die we al in oktober maakten, namelijk dat die budgetneutraliteit niet geldt voor de klant. Als de watermaatschappij zomaar prijsverhogingen mag doorvoeren, met als gevolg een verhoogde factuur voor die gezinnen, dan mag dat budgetneutraal zijn voor de watermaatschappijen, daar ken ik de details niet van, maar voor de factuur zal het dat niet zijn. Als mensen van het ene jaar op het andere elf keer meer moeten betalen voor een product van een drinkwatermaatschappij, is dat niet budgetneutraal.

Dan is dat ook niet wat u, minister, altijd hebt gecommuniceerd. U hebt altijd gezegd dat de operatie van de hervorming van de drinkwatertarieven budgetneutraal zou zijn, en dat zowel Vlaanderen als de drinkwatermaatschappijen geen enkele euro extra inkomsten zouden krijgen. De waterfactuur zou gelijk blijven. Het ging enkel om een interne verschuiving. De factuur zou niet omhooggaan als men een gelijkaardig verbruik zou nastreven. Maar we komen stilaan tot de conclusie dat deze analyse niet klopt. De tarieven stegen van 2013 naar 2014 al met 12 procent. Van 2015 naar 2016 lijken ze opnieuw te zullen stijgen. En de tariefplannen die nu al zijn ingediend, geven stijgingen tot 40 procent van het drinkwatercomponent voor een gezin met vier gedomicilieerden. Het verhaal dat de drinkwaterfactuur niet zal stijgen bij gelijkmatig verbruik klopt niet meer.

Ik vind het niet normaal dat een drinkwatermaatschappij zonder enige communicatie naar haar klanten een van haar producten van het ene jaar naar het andere maal elf kan doen. Ik vind het absurd en zelfs zorgwekkend dat dit zomaar kan. Dit betekent dat niemand nog zeker is hoeveel hij zal moeten betalen voor zijn drinkwaterfactuur, als er jaar na jaar andere tarieven worden vastgesteld.

Ik stel dus opnieuw de vraag: hebben we al meer zicht of die verhoging, elf keer meer van het ene jaar op het andere, wel wettelijk is?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, ik heb daarnet heel duidelijk gezegd dat het onderzoek van de WaterRegulator over uw specifieke vraag loopt. Laat ons dat afwachten. Er wordt daar een geëigende procedure toegepast. De budgetneutraliteit geldt in 2015-2016 voor elke drinkwatermaatschappij. Dat is altijd zo gezegd. Als zij daar interne verschuivingen toepassen, dan is dat hun verantwoordelijkheid. Maar daar wordt ook toezicht op uitgeoefend door de WaterRegulator, die in dit specifieke dossier bezig is met dat toezicht.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Kunnen wij dan via deze weg de conclusie van het onderzoek naar dit specifieke dossier in deze commissie krijgen? (*Minister Joke Schauvliege knikt bevestigend*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatieronde inzake de watertarieven 2017-2023 – 2332 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Vanaf 1 augustus 2016 moeten alle Vlaamse drinkwatermaatschappijen bij de WaterRegulator een tariefplan indienen voor de komende zes jaar. Dat betekent dat er vandaag nog geen enkele beslissing is genomen of de ingediende tariefplannen ook zullen worden goedgekeurd. Er gebeurt ook een consultatie van de klanten. Na goedkeuring door de raad van bestuur wordt het dossier ingediend bij de regulator. Dan is er een soort van openbaaronderzoekperiode waarbij de tariefplannen ook op de website te vinden zijn en waarbij de abonnees kunnen reageren.

Zeker als het over drinkwater gaat, dat toch een gemonopoliseerde markt is, hebben we een heel sterke en slagkrachtige WaterRegulator nodig omdat de beslissingen die nu worden genomen voor de komende zes jaar een grote impact zullen hebben. Niet alleen voor de waterfactuur maar ook voor de drinkwatermaatschappijen, die nu ineens een tariefplan moeten voorleggen, hoewel ze nog maar zes maanden bezig zijn in een nieuwe structuur en dus heel moeilijk zullen kunnen inschatten wat daarvan de impact zal zijn.

Het is geen gemakkelijke situatie voor een drinkwatermaatschappij om een planning op te maken voor de volgende zes jaar. Denkt u zich maar eens in dat ze helemaal verkeerd rekenen, dan zullen de Vlamingen binnen zeven jaar hiervoor de rekening moeten betalen.

Op dit moment zijn een aantal drinkwatermaatschappijen al volop bezig met hun consultatieronde. Er zijn er al een aantal afgerond.

Ik denk dat er vandaag maar heel weinig Vlamingen weten welke procedure bezig is – en het gaat tenslotte toch over hun drinkwaterfactuur. Je moet al heel goed zoeken op de website. Op dat vlak schieten wij te kort. De Vlamingen zouden beter geïnformeerd moeten worden over deze volledig nieuwe procedure. Vandaag weet geen kat wat daarrond gaande is.

Minister, welke timing hanteert u om de tarieven voor 2017-2023 definitief vast te leggen, wetende dat op 1 augustus al die plannen ingediend moeten zijn? Wanneer

gaat u de concrete beslissingen laten nemen om de tarieven te laten goedkeuren? Wordt de uitslag van de publieksconsultatie op een of andere manier publiek gemaakt naar analogie met resultaten uit een openbaar onderzoek? Op welke manier worden Vlaamse gezinnen op de hoogte gebracht over de nieuwe tarieven die gehanteerd zullen worden? Wat is uw visie met betrekking tot de werking van de WaterRegulator? Kan deze op voldoende dwingende wijze de noodzakelijke informatie inwinnen bij de drinkwatermaatschappijen? Heeft hij voldoende middelen, onder andere qua personeel, om zijn taak te vervullen? Op welke manier zou u de werking verder kunnen optimaliseren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Alle procedures zijn vastgelegd, mijnheer Beenders, in het besluit van de Vlaamse Regering en in het ministerieel besluit dat de tariefregulering van de integrale waterfactuur regelt. Op dit ogenblik lopen de meeste consultaties van de meeste drinkwatermaatschappijen. Het voorgestelde tariefplan moet gedurende een periode van dertig dagen ter consultatie voorliggen bij de abonnees en bij elke watermaatschappij. Na afloop stelt de exploitant een consultatieverslag op, dat – als onderdeel van het tariefplan – uiterlijk op 1 augustus wordt overgemaakt aan de WaterRegulator. De WaterRegulator gaat binnen de dertig dagen de ontvankelijkheid van het tariefplan na. Uiterlijk negentig dagen na de indiening van de ontvankelijk bevonden aanvraag volgt de beslissing. Dat betekent dat bij de indiening van een ontvankelijk plan de beslissing ten laatste eind oktober gekend is. Er is ook een beroepsprocedure voorzien die de exploitant de mogelijkheid geeft om binnen de dertig dagen na de beslissing van de regulator in beroep te gaan bij de minister, waarna dan een definitieve beslissing genomen kan worden binnen de dertig dagen. In geval van beroep zullen dus eind december de definitieve tarieven bekend zijn. Sowieso moeten de maximumtarieven voor de tarifaire periode uiterlijk op 31 december worden meegedeeld aan de Water-Regulator.

De consultatie van het tariefplan door de watermaatschappijen bij hun abonnees beoogt een grotere transparantie en ook een draagkracht voor de tarieven. Daarom is het essentieel dat de resultaten van de consultatie raadpleegbaar zijn. De exploitant moet schriftelijk antwoorden op alle ingediende opmerkingen. Hij moet aangeven waarom daarop al of niet wordt ingegaan. Verder is vastgesteld dat na afloop van de consultatie de exploitant een consultatieverslag opstelt, als deel van het tariefplan. Een samenvatting moet gepubliceerd worden op de website van de exploitant. Het consultatieverslag bevat het aantal indieners, het aantal opmerkingen, een thematisch overzicht van de opmerkingen met de erbij horende reacties, en een verklaring van de consultatie conform de regelgeving.

Er is vastgelegd dat elke watermaatschappij uiterlijk op 31 december de tarieven bekendmaakt. De WaterRegulator krijgt in principe noodzakelijke informatie via het rapporteringssjabloon dat ook werd vastgelegd in het besluit. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de WaterRegulator om, conform het Drinkwaterdecreet, bijkomende informatie op te vragen.

Wanneer onvoldoende informatie wordt geleverd, kan de WaterRegulator zijn toezicht niet uitoefenen en kan er geen tariefverhoging worden goedgekeurd. Met andere woorden, het ontbreken van informatie zal leiden tot een bevriesting van de tarieven.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Ik vind dit een goede methode, voor alle duidelijkheid. Het is heel goed dat er op een transparante manier wordt gewerkt. Ik weet dat de procedure in het besluit vermeld staat. In de praktijk kunnen we echter vaststellen dat de modale Vlaming vandaag echt niet weet dat op dit moment de tarieven voor de drinkwaterfactuur voor de volgende zes jaar worden vastgelegd.

Omdat ik het weet, ben ik beginnen zoeken. Je moet echt je best doen om op de website de informatie over de consultatieronde en de toelichtingsnota te vinden. In de boekjes die de drinkwatermaatschappijen op dit moment aan het verdelen zijn, staat geen letter over de consultatieronde. Men voelt dat ze dat noodzakelijkerwijze op hun website moeten zetten, maar enige extra communicatie wordt vandaag niet gedaan. Het zou niet slecht zijn dat op een of andere manier, hetzij via u, als bevoegd minister, een signaal aan de Vlamingen wordt gegeven dat ze vandaag kunnen meedenken over hun waterfactuur. U geeft eigenlijk wel een heel sterk signaal. U zegt tegen de Vlamingen dat ze mee mogen denken over de tariefstructuur van de toekomst. De toelichtingsnota's zijn ook heel duidelijk opgesteld en heel verstaanbaar geschreven. Iedereen kan perfect volgen wat de bedoeling is. Het is een heel sterk voorstel uit uw besluit, maar ik merk dat vandaag de uitwerking ervan niet perfect verloopt. Het kan beter. Het zou goed zijn de Vlamingen te laten meedenken, want iedereen heeft wel een mening over drinkwater en de drinkwaterfactuur. Laat de Vlamingen maar eens hun inspraak doen. Op die manier kunnen de drinkwatermaatschappijen en ook uzelf alleen nog maar een beleid voeren dat beter is voor de Vlamingen. Vandaag stel ik vast dat het wat mank loopt en dat niemand weet dat deze procedure in werking is.

Het gaat over de tarieven van de component drinkwater. Daarnaast worden er taken geheven, saneringskosten en dergelijke. Die moeten niet mee opgenomen worden in het tariefplan omdat die beslissing niet bij de maatschappij ligt, maar bij u, als beleid. Gaat u daarover ook een voorstel doen voor de volgende zes jaar, over hoe u die kostenstructuur ziet evolueren, zodat we op een heel transparante manier eind dit jaar een volledige tariefstructuur aan de Vlamingen kunnen voorleggen, niet alleen voor het water, maar ook voor de saneringskosten? Dan weet iedereen eind dit jaar hoe zijn waterfactuur eruit zal zien voor de volgende zes jaar. Dan hebben we heel volledig gecommuniceerd. Mijn bijkomende vraag is dus: gaat u de saneringskosten en dergelijke ook vastleggen voor de volgende zes jaar of staat dat los van deze procedure?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Het is een goed systeem dat de WaterRegulator moet beoordelen of een prijswijziging terecht of niet terecht is. Als lokaal bestuurder weet ik dat de drinkwatermaatschappijen zeggen dat ze op lange termijn perspectief moeten hebben omdat er langetermijnplanningen moeten gebeuren voor de broodnodige investeringen, die becijferd moeten worden. Indien de WaterRegulator met een aantal zaken rekening houdt op het vlak van investeringen, kan hij geen rekening houden met de grote en logge structuur van bepaalde watermaatschappijen waarin de intercommunales vandaag verschillende provinciale comités en directiecomités hebben. De structuur rond de intercommunales kost veel geld. Er zou zeker een efficiëntieoefening kunnen gebeuren naar kostprijs van het geheel, dat soms weinig toegevoegde waarde heeft. Is het mogelijk dat de WaterRegulator ook kan vragen aan de watermaatschappijen om een efficiëntieoefening te doen over de werking van de intercommunales en de ingewikkelde structuur van raden, overlegmomenten, provinciale comités, enzovoort?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: In verband met het feit dat de maatregel misschien niet genoeg bekend is, zal ik zien of we er op de website van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) nog wat meer ruchtbaarheid aan kunnen geven. Ik neem de suggestie zeker mee, want het is misschien wel juist dat niet iedereen vaak de website van de drinkwatermaatschappij bezoekt. Ik volg uw suggestie wel. De verplichting zit in de besluiten. We zullen zien hoe we dat wat meer bekend kunnen maken.

Geldt dat ook voor sanering? Neen, want dat is een heel ander systeem waarvoor een maximumtarief geldt. Het is weinig relevant om heel de procedure te doorlopen. Dat zou niet efficiënt zijn. Dat gaan we niet doen.

Mijnheer Beenders, we komen voor een stuk tegemoet aan uw terechte vraag. Efficiëntiewinsten moeten er zijn, maar een drinkwatermaatschappij is verplicht om in haar tariefplan aan te geven hoe ze de efficiëntiewinst in de praktijk realiseert. Op dat vlak kan de WaterRegulator meesturen in de efficiëntiewinst op basis van die bepaling.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Misschien nog één tip. Voor het einde van het jaar, als de tarieven bekend zijn, kunt u misschien de simulator op de VMM-website, die vorig jaar ook gebruikt werd met de nieuwe tariefstructuur en die blijkbaar veel gebruikt werd, inzetten met de nieuwe tarieven van de drinkwatermaatschappij die dan vastgelegd zullen zijn. Dat is misschien een sterk signaal naar de bevolking om heel open en transparant te communiceren, en op die manier kan de consument aan de hand van de berekeningsmodule zijn nieuw factuurbedrag berekenen. Dat is eerlijk naar de burger, zeker voor degenen die zich inzetten om de drinkwaterfactuur verder op te volgen.

Dit is misschien ook het moment om, in verband met het decreet dat we in maart hebben ingediend, de uitbreiding van de groep van sociale correcties op de agenda te zetten. We voelen immers aan dat de factuur zal stijgen voor een heel aantal gezinnen. Misschien moeten we er werk van maken om de groep die recht heeft op sociale correcties parallel uit te breiden, zodat we vanaf volgend jaar met een verhaal komen dat de drinkwaterfactuur voor iedereen opnieuw wat betaalbaarder maakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijkheden om vertuining van landbouwgrond tegen te gaan – 2350 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Op 10 mei jongstleden behandelden we in deze commissie al een vraag over de vertuining en de verpaarding van ons platteland: twee trends die het voor ambitieuze, al dan niet startende landbouwers bijzonder moeilijk maken om aan voldoende landbouwgrond te komen.

Zowat iedereen in de commissie was het er over eens dat dit problematisch was. Maar uit uw antwoord bleek dat er was weinig aan te doen is. Ik citeer: "Het klopt wat u zegt: verpaarding en vertuining leggen een bijkomende ruimtelijke druk op het landbouwgebied. Telkens wanneer een landbouwbedrijf stopt, creëert het een potentiële locatie voor nieuwe residentiële ontwikkelingen. De landbouwgronden rond deze nieuwe zonevrije woningen worden vaak gekocht door de eigenaars en ingenomen als tuin of hobbyweide. Er is niets wat het omzetten van het gebruik van landbouwgrond naar tuin of hobbyweide in de weg staat. Daardoor is er beleidsmatig bijna geen controle op en is het ook moeilijk te sturen."

Alle hoop stelt u op het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de toekomstige aanpassing van de pachtwet. De heer Wilfried Vandaele uitte in zijn slotwoord

een droombeeld: "Het uitgangspunt moet inderdaad zijn dat die ruimte wordt voorbehouden voor landbouw. Voor de rest moeten we zuinig zijn met uitzonderingen en achterpoortjes. Zo niet, zal de discussie nooit stoppen. Het zou dan ook geen goede zaak zijn om dit op zijn beloop te laten."

Groot was mijn verbazing toen ik enkele weken later het antwoord binnenkreeg op mijn schriftelijke vraag nummer 632. Aangezien die vraag toen nog onder quarantaine zat, geef ik een kort citaat ten behoeve van de collega's: "Het decreet Landinrichting geeft aan de Grondenbank een recht van voorkeur, gemeenzaam ook recht van voorkoop genoemd, bij de verkoop door een administratieve overheid van het Vlaamse Gewest van onroerende goederen die in een gebied liggen dat valt onder de categorie 'recreatie', 'landbouw', 'bos', 'overig groen', 'reservaat en natuur', 'gemeenschaps- en nutsvoorzieningen' of 'ontginning en waterwinning'. Dit heeft onder andere tot doel om vervreemding van landbouwgronden tegen te gaan." Op mijn vraag hoe vaak de Grondenbank dit recht van voorkeur al benutte, blijkt het ontvullende antwoord: nooit. "Aanbiedingen worden onder andere afgewogen op basis van het beschikbare budget, maar er zijn geen afzonderlijke budgetten voorzien voor de uitoefening van het recht van voorkeur."

Toevallig werd ik de voorbije week ook attent gemaakt op een interessante beslissing van een schepencollege ergens te lande. Aan de stedenbouwkundige vergunning voor het omvormen van een oude hoeve tot woning werd de bijzondere voorwaarde gekoppeld dat de landbouwbestemming van de bijhorende gronden moet worden gerespecteerd. Deze percelen dienen aangelegd te worden als akkerland of weiland en niet als tuin. Dit relativeert toch wel enigszins de machteloosheid die hier enkele weken terug werd uitgestald.

Minister, waarom bleef het recht van voorkeur door de Grondenbank tot op heden dode letter? Moet de regelgeving aangepast of uitgebreid worden om tot resultaten te komen? Hoe verklaart u dat het recht van voorkeur moet worden uitgeoefend zonder dat daarvoor in budgetten voorzien is?

Erkent u dat vergunningverlenende overheden wel degelijk instrumenten hebben om vertuining van het platteland tegen te gaan? Zult u initiatieven nemen om deze mogelijkheden te activeren en stimuleren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil vooraf aanstippen dat in de agenda, die op de website van het Vlaams Parlement staat, met betrekking tot deze vraag wordt gesproken over het recht van voorkoop, terwijl het hier over het recht van voorkeur gaat. Dit werd dus niet helemaal correct weergegeven.

Het klopt dat het wettelijk kader van het recht van voorkeur bestaat. Dat ligt vast in het decreet Landinrichting. Het is ook gecommuniceerd en er zijn toelichtingen gebeurd bij de goedkeuring en inwerkingtreding ervan. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft per provincie toelichting gegeven voor provincies, gemeenten, Vlaamse ambtenaren over de verschillende instrumenten van het decreet Landinrichting en het recht van voorkeur is daar ook toegelicht. Iedereen is daarvan dus op de hoogte. De VLM stelde inderdaad vast dat er geen aanbiedingen binnenkwamen. Bij navraag bleek dat er bij verschillende diensten wel juridische vragen waren over de verhouding met andere wetgeving en de betrokken besturen. Daarom is beslist om actief formeler te communiceren om bij alle besturen, niet alleen de provincies en gemeenten, maar ook alle OCMW's, kerkfabrieken, polders en wateringen het voorkeurrecht uit te leggen en te duiden. Men zou dat nu laten lopen via het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Moet de regelgeving nu aangepast worden? Er was wel wat juridische onduidelijkheid en er werd juridisch advies ingewonnen. Zoals het nu in het decreet

staat, is het voorkeurrecht uitvoerbaar. Het kan perfect worden toegepast door administratieve overheden die een intentie tot verkoop hebben. In het voorbeeld van Frankrijk is het voorkeurrecht algemener en wordt het op elke verkoop van landbouwgrond toegepast. Dat is hier niet zo. In 2019 is een evaluatie gepland van het decreet Landinrichting. De vraag of er al dan niet een uitbreiding moet komen zal op dat moment bekeken worden.

Het is steeds de bedoeling dat het recht van voorkeur uitgeoefend wordt binnen de budgetten van de VLM in het kader van de lokale grondenbank, landinrichtingsprojecten, natuurinrichtingsprojecten en ruilverkavelingen. Voor deze projecten is in de nodige budgetten voorzien. Een aantal mogelijkheden kunnen ingezet worden om vertuining te reduceren. De vergunningverlenende overheden kunnen voorwaarden verbinden aan een vergunning. Die moeten voldoende precies zijn en moet de aanvrager nakomen. Daar wordt ook toezicht op uitgeoefend. Uw voorbeeld van het opleggen van een verbod tot vertuining van het omliggende agrarisch gebied in een stedenbouwkundige vergunning voor het omvormen van een oude hoeve tot een woning kan eventueel een voorwaarde zijn. Het komt toe aan de lokale besturen om dat te beoordelen.

Een ander instrument waarover de vergunningverlenende overheid beschikt, is de stedenbouwkundige verordening. In principe kan dit ook op die manier geregeld worden. Er is verder ook nog de natuurvergunningplicht voor het wijzigen van vegetaties en het verbod op het wijzigen van bepaalde vegetaties. Dit zijn actieve instrumenten die kunnen bijdragen tot de bescherming van de natuurwaarde op het platteland en die in dit verband eventueel ook ingezet kunnen worden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Wat zeker is, is dat dit instrument weinig ontwikkeld is en veel krachtiger kan worden ingezet dan vandaag het geval is om vertuining en verpaarding tegen te gaan. Ik ben blij te horen dat de communicatiecampagne uitgebreid wordt naar andere lokale besturen. Het is mij niet duidelijk hoe het zit met het budget. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag staat dat het Vlaamse Gewest daar zelf geen budget voor heeft. Nu zei u dat er wel budgetten zijn. Kunt u dat uitklaren?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Collega Caron, ik heb een beetje moeite met het feit dat u vertuining en verpaarding in één adem uitspreekt. Vertuining is een stedenbouwkundige inbreuk: iemand die zijn tuin uitbreidt tot in het landbouwgebied begaat een stedenbouwkundige inbreuk. Dat is anders met verpaarding. Een weiland is volgens mij geen stedenbouwkundige inbreuk in een agrarisch gebied. Ik verwijs naar het debat dat we onlangs gevoerd hebben in de commissie Landbouw. We hebben daar gewezen op het economische belang van de paardensector. Zonder de hobbysector kan de professionele sector ook niet bestaan. Op een weiland waar een paard op loopt, kan het jaar daarop een koe lopen en het jaar daarop kunnen er gewassen op geteeld worden. Dat is niet het geval als een stuk grond wordt omgevormd tot een tuin. Dat is een heel ander verhaal.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We hebben het een tijdje geleden inderdaad gehad over verpaarding en vertuining. Dat zijn twee verschillende zaken. Paarden moeten ergens staan en er is bij verpaarding nog altijd open ruimte, wat je bij vertuining in veel gevallen niet meer hebt. In beide gevallen wordt er wel areaal onttrokken aan de beroepslandbouw.

Minister, vandaag kun je geen zwembad, tuinhuis of speeltoestel plaatsen in landbouwgebied. Enkel bij zonevreemde woningen kan dat, binnen een straal van

30 meter rond de woning, net zoals in woongebied. Ik zag evenwel dat de regering op 3 juni het vrijstellingsbesluit heeft versoepeld. Er zijn heel wat goede aanpassingen gebeurd, maar die beperking van 30 meter is blijkbaar weggevallen. Als dat echt het geval is, denk ik dat we de vertuining hiermee in de hand zullen werken. Dan zou men immers tot 100 meter van de woning allerlei inplantingen tot 40 vierkante meter kunnen neerzetten. We kennen de courante praktijk: als iemand een stuk landbouwgrond wil bijkopen om dat bij de tuin te voegen, geeft de gemeente misschien een negatief advies, maar de notaris kan de akte toch laten passeren.

Was dit een bewuste wijziging of werd dit over het hoofd gezien en moeten we dit dan niet terugschroeven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Waar komt het recht van voorkeur vandaan? Het is een instrument om de huidige werking van de Grondenbank nog beter laten verlopen. Als u vraagt of daar bijkomende budgetten voor vrijgemaakt zijn, is het antwoord neen, maar we kunnen wel gebruik maken van de budgetten die voorzien zijn in het kader van de Grondenbank en de instrumenten die in dat verband voorhanden zijn.

Mijnheer Vandaele, we hebben in de Vlaamse Regering het Vrijstellingenbesluit aangepast. Er is inderdaad van de 30 meter afgeweken omdat er op het terrein heel veel onduidelijkheid was over wat eronder werd verstaan. Het gaf soms aanleiding tot absurde situaties. Het is natuurlijk niet zo dat alles zomaar kan. Er is uiteraard nog de mogelijkheid om op te treden wanneer dat nodig is. De Vlaamse Regering heeft, in het kader van de vereenvoudiging, dus beslist om het op deze manier aan te passen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor die verduidelijking.

Mijnheer Ceyskens, u hebt gelijk, maar ik bedoel niet de verpaarding die professioneel van aard is. Die reken ik gemakshalve bij de professionele landbouwactiviteiten of als een extensie ervan. Ik heb het over het gebruik van weiden voor hobbyisme die op die manier veel landbouwgrond inneemt die verloren gaat voor professionele landbouw. Uw nuance neem ik graag mee, want ze is juist.

Minister, ik wil nog de bedenking maken dat ik het onwaarschijnlijk vind dat er geen aanbiedingen zijn. Er is nu een instrument. Ik ben grote voorstander van een Grondenbank als een bemiddelend instrument in de samenleving om maximaal gronden beschikbaar te houden voor landbouw, maar het is ongelooflijk dat er geen aanbiedingen binnenkomen. Het is alsof lokale besturen en andere actoren er niet willen op ingaan. Er zal toch een mentaliteitsverandering moeten komen over het feit dat die gronden niet verloren mogen gaan voor de professionele landbouw. We hebben een instrument, maar we moeten het kunnen activeren. Ik vind het heel jammer dat het vandaag niet gebeurt. Er worden hier vaak onmogelijke discussies gevoerd over de verhouding tussen landbouw en natuur, maar ik merk op het terrein dat de bedreiging voor beschikbare gronden voor landbouw groter is door dit soort activiteiten van mensen dan door het streven naar meer natuurgebied. Voor mij is dit zeer opvallend.

Ik pleit er dus voor om erover na te denken om die Grondenbank in de toekomst maximaal in te zetten en haar rol te laten spelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de soortenbeschermingsprogramma's voor de hamster en de grauwe kiekendief – 2355 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik ben niet de enige die zich wel eens zorgen maakt over een aantal bijzonder kwetsbare soorten waarvan we er vandaag twee van naderbij belichten, maar die zich ook zorgen maakt over de programma's die ertoe moeten leiden dat hun populatie kan groeien of op z'n minst niet verder achteruitgaat. In dat opzicht leek het me goed om in aansluiting bij zowel eerdere vragen om uitleg als schriftelijke vragen te informeren naar de stand van zaken over de soortenbeschermingsprogramma's van twee specifieke soorten, namelijk de Europese wilde hamster en de grauwe kiekendief.

De soortenbeschermingsprogramma's zijn eind 2015 vastgelegd. We hebben toen ook onze appreciatie uitgesproken. Nu moet de implementatie gebeuren, maar daar maak ik mij toch wat zorgen over. Ik maak me specifiek zorgen over de aanstelling van de gebiedscoördinatoren. U hebt er herhaaldelijk op gewezen dat zij een bijzonder belangrijke rol hebben omdat ze het terrein kennen, omdat ze de actoren kennen, omdat ze middelen kennen die kunnen worden ingezet. Hun coördinerende rol is niet te onderschatten. Het is voor mij niet duidelijk – maar ik kijk al uit naar het antwoord van de minister – of zij effectief in 2017 – en laat ons hopen al volgende maand – aan de slag zullen zijn voor de hamster en de grauwe kiekendief.

De bedrijfsplanners zouden, in afwachting en onder voorbehoud van een definitieve Europese goedkeuring, volgens u al aan de slag kunnen gaan. Kunt u ons een stand van zaken geven wat betreft de uitvoering van de beheersovereenkomsten die voor de bescherming van hamster en grauwe kiekendief zo belangrijk zijn?

In deze vraag zit een nieuw element – want ik geef toe dat dit vooral een opvolging is van eerder geuite bekommernissen en eerder gestelde vragen. Mijn oog viel op een zeer uitgebreid opiniestuk, een samenvatting van een nog veel uitgebreider en doorwrocht juridisch artikel in het Tijdschrift voort Omgevingsrecht en Omgevingsbeleid, waarin professor Schoukens de vraag stelt of een beleid dat uitgaat van incentives en niet van verplichtingen, waar een aanbod wordt gedaan aan landbouwers om in te tekenen op acties in ruil voor een gepaste vergoeding, of zo'n beleid wel voldoende zou zijn voor Europa, als op zeker ogenblik zou blijken dat daarmee de vooropgestelde beschermingsdoelstellingen niet worden gehaald. Dat is een eerder juridische benadering, maar dat lijkt mij in deze discussie niet onbelangrijk, zeker als wij zien dat het voor de hamster wel eens te laat zou kunnen zijn. Ik wil niet aan doemdenken doen, maar het zijn inspanningsverbintenissen die helaas geen resultaatsverbintenissen kunnen zijn. We moeten ons met voldoende aandacht over die juridische aspecten buigen.

Minister, wat is de algemene stand van zaken van de soortenbeschermingsprogramma's (SBP's)? Gaan die gebiedscoördinatoren aan de slag zijn? Hoe zit het met de bedrijfsplanners? Kunnen zij, in afwachting van de definitieve Europese goedkeuring, aan de slag? Onderschrijft u de vrees van professor Schoukens, dat een beleid dat is gebaseerd louter op vrijwilligheid ons mogelijk nog duur zou komen te staan?

Dan heb ik nog een uitsmijter, om nu al aan te geven dat we ook de volgende SBP's nauwgezet zullen opvolgen. Kunt u een stand van zaken geven inzake de vier voor 2016 in het vooruitzicht gestelde programma's?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De voorstellen voor die nieuwe beheersovereenkomsten zijn uitgewerkt op basis van een grondig overleg tussen de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Departement Landbouw en Visserij, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Natuur-punt, de Hubertusvereniging, de Boerenbond en de Nederlandse hamsterexpert.

Ik heb al subsidies gegeven voor nestbescherming in de kernzone van de grauwe kiekendief, ter hoogte van de Vogelrichtlijngebieden in Peer. Daar is het ANB aan de slag gegaan om opportuniteiten te zoeken voor de inrichting van het leefgebied. In de kernzone Moeren werd het SBP voor de grauwe kiekendief toegelicht aan de groep die in het kader van het Leader-programma 'Samen boeren voor akkervogels in Moeren' landbouwers wil sensibiliseren om leefgebied voor akkervogels inclusief de grauwe kiekendief in te richten.

Voor de inrichting van voldoende hamsterleefgebied in functie van het uitzetten van hamsters in 2018 zijn de voorbereidingen volop aan de gang. Ik verwijs naar het antwoord dat ik straks zal geven in verband met de gebiedscoördinatoren en de timing van de aangepaste beheersovereenkomsten. De doelen voor het leefgebied zijn ambitieus. Alle partners hebben daarin een rol en een verantwoordelijkheid.

De overheidsopdracht werd uitgeschreven door het ANB. De offertes worden nu beoordeeld voor elk perceel. Rekening houdend met de nodige tijd voor de effectieve gunning van de opdracht zullen de gebiedscoördinatoren tijdens de zomer worden aangeduid. De nieuwe beheersovereenkomsten krijgen al vorm op basis van constructief overleg tussen alle betrokken actoren.

Er is een voorstel van aanpassing van de beheersovereenkomst 'faunabeheer, akkerland, voedselgewas', met een vorm van wisselbeheer zodat de percelen onder deze overeenkomsten ook in het voorjaar aantrekkelijk zijn voor prooidieren van de grauwe kiekendief en dekking kunnen bieden aan de hamster.

Twee nieuwe uitgewerkte beheersovereenkomsten vormen in combinatie een zogenaamde vogelakker, wat in Nederland erg succesvol is gebleken.

Voor hamsters werden beheerspakketten luzernestrook en hamstervriendelijke nateelt uitgewerkt. Dat beheerspakket is combineerbaar met een klassieke hoofdteelt, wat de drempel tot instappen nog wat lager maakt.

De nieuwe beheersovereenkomsten zijn voorgelegd aan het toezichtcomité van Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). Het programma-secretariaat van het PDPO zal eind juni de wijzigingsvoorstellen officieel indienen bij de Europese Commissie.

Ik heb de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) gevraagd om heel pragmatisch te zijn, wat de aanvragen voor die beheersovereenkomsten betreft. Indien nodig, zal men ook voldoende flexibiliteit aan de dag leggen om snel die beheersovereenkomsten te kunnen afsluiten. Het is belangrijk dat men dat op dat vlak voldoende soepelheid aan de dag legt.

Daarnaast heeft het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie in samenwerking met het Departement Landbouw en Visserij, VLM en ANB een projectoproep gelanceerd: draagvlakverbreding landbouw en milieu. Dat is vooral gericht naar de regionale landschappen. Het thema is dit jaar 'soorten'. Dat biedt ook de mogelijkheid om landbouwers op projectmatige basis te ondersteunen. De drempel om in te stappen, is dan nog lager.

De heer Schoukens beschrijft dat de situatie van de hamster er niet rooskleurig uitziet. Dat klopt. Hij zegt dat er ernstige en volgehouden inspanningen moeten worden geleverd. We hebben inderdaad nood aan een groot aantal hectares hamstervriendelijk beheer. Om dit te realiseren op basis van vrijwilligheid is een groot draagvlak nodig. Daaraan wordt op dit moment hard gewerkt. Tegelijk wordt er ook ingezet op het onderzoek en testen van innovatief hamstervriendelijk beheer. Zo proberen we ervoor te zorgen dat het voor iedereen, de landbouwer maar ook de financierende overheid, aantrekkelijk is.

Ook in andere landen, Nederland en Frankrijk, is men op zoek naar innovatieve beheersvormen, zeker in de akkernatuur. Men zoekt daar naar hamster-reservaten. Het belangrijkste voor het behoud van de soort, is de kwaliteit van het beheer. In dat kader kies ik ervoor om op basis van vrijwilligheid en samen met de lokale landbouwers en bij uitbreiding de plattelandsgemeenschap een voldoende groot areaal te vinden dat optimaal wordt beheerd ten gunste van de hamster. Uiteraard zal deze aanpak worden geëvalueerd en op het einde van de planperiode eventueel worden bijgestuurd wanneer de resultaten er niet zouden zijn.

In 2016 is de goedkeuring gepland van de speciale soortbeschermingsprogramma's voor de knoflookpad, de roerdomp, de gladde slang en de heivlinder. Dat voor de vleermuis is gepland voor 2017. De gladde slang werd in mei reeds besproken op de gewestelijke overleginstanties Natura 2000. De roerdomp zal worden besproken op het overleg van juni. De knoflookpad zal deze zomer aan het overleg worden voorgelegd. De heivlinder is voor het najaar. We zitten op schema om deze vier in 2016 goed te keuren.

We delen dezelfde bezorgdheid. Het is absoluut mijn intentie om goede resultaten te behalen op het terrein.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik ben tevreden wat het pragmatische aspect betreft dat de minister heeft benadrukt. Laat ons met de instrumenten die we nu hebben, op het terrein voorbereidend werk doen, projecten opstarten, initiatieven ondersteunen in afwachting van die definitieve goedkeuring. U hebt de indiening van die PDPO-programma's aangekondigd. Die pragmatische benadering is de enige juiste benadering als we in die soortbeschermingsprogramma's vooruitgang willen maken.

Ik blijf toch een beetje ongerust wat betreft het aanstellen van die gebiedscoördinatoren, al was het maar omdat er duidelijk een vertraging op zit. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag zegt u letterlijk: "(...) zodat de gebiedscoördinatoren dit voorjaar nog kunnen worden aangeduid." Zelfs als we 'voorjaar' ruim nemen, eindigt dat toch wel op het ogenblik dat de zomer begint. U zegt dat die tijdens de zomer kunnen worden aangesteld. Daar zit dan toch wel een vertraging op. Specifiek voor de hamster denk ik dat het zo mogelijk nog belangrijker is dan voor de grauwe kiekendief, als we tot de effectieve realisatie van die habitats willen komen in 2017, zodat ze in 2018 effectief kunnen worden uitgezet. Dan is er geen dag meer te verliezen. Dan blijft de rol van de gebiedscoördinator bijzonder belangrijk.

Ik begrijp dat u in eerste instantie pleit voor een beleid met een breed draagvlak, en ik steun u daarin. Zou u ook blijven mikken op de vrijwilligheid, waarbij een draagvlak wordt gecreëerd met alle mogelijke instrumenten, onder andere Europese beschikbare financiering? Uit het verleden is immers gebleken dat het wijs is dat we er rekening mee houden dat we niet enkel een inspanning moeten leveren maar ook resultaten moeten boeken van Europa. Frankrijk heeft een geval gekend waar Europa oordeelde dat het niet voldoende was. Professor

Schoukens heeft er goed aan gedaan ons daar in zijn uitgebreid juridisch artikel op te wijzen.

Wat het summiere overzicht van soortenbeschermingsprogramma's voor 2016 betreft, zal inderdaad blijken of we op schema zitten. Vorig jaar hebben we vaak gehoord dat we op schema zaten. Af en toe komt er dan toch nog een hapering. Laat het een aansporing zijn om daar in elk geval gestaag aan verder te werken. We onderschrijven inderdaad het grote belang en we delen dezelfde bekommernis.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik sluit me aan bij de vragen en opmerkingen die de heer De Bruyn stelt, ook bij zijn opmerking over de resultaatsverbintenis. We hebben het hier vaak over de administratieve afhandeling. Dat zijn ongelooflijk lange en complexe procedures. Ik vraag me vaak af hoe het gesteld is met de soorten zelf. Welke informatie is vandaag beschikbaar, in het bijzonder voor de hamster en de grauwe kiekendief? Is er informatie over populatiegrootte, waar exact? Als die informatie bestaat, kan die misschien aan de commissieleden worden overgemaakt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De gegevens zijn beschikbaar. Ze staan in de soortenbeschermingsprogramma's. Ze kunnen daar geraadpleegd worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de schade aan landbouwgewassen door de houtduif – 2373 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): De houtduiven houden lelijk huis op landbouwpercelen. De houtduif kan worden bestreden door jacht in de periode van 15 september tot en met 28 of 29 februari. Als er buiten die periode schade is, moet de jacht in het kader van bijzondere bejaging uitgevoerd worden. Die bijzondere bejaging werd vernietigd door de Raad van State na een klacht van Vogelbescherming Vlaanderen. Dat impliceerde dat de bijzondere bejaging de facto niet mogelijk was. Er is heel wat schade, vooral aan koolgewassen. In deze moeilijke periode met ook nogal wat watersnood, is die schade extra duidelijk.

Welke acties kunnen eventueel bijkomend ondernomen worden om de schade door houtduiven aan landbouwgewassen te voorkomen? Kunnen gemeenten en/of provincies daarin een rol spelen? Zo ja, zijn er initiatieven gekend? De bijzondere bejaging was niet mogelijk ingevolge de vernietiging door de Raad van State. Kunnen de getroffen landbouwers dientengevolge een schadevergoeding aanvragen via het Wildschadefonds?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: In de eerste plaats moet maximaal worden ingezet op preventieve maatregelen zodat er geen schade is door de houtduif. Op een heel handige website staat uitvoerig uitgelegd wat allemaal kan worden gedaan. Er is ook een handboek, met als titel: Natuur als goede buur. Het handboek is verkrijgbaar bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Wanneer effectief schade voorkomt op een perceel, kan de grondeigenaar of de grondgebruiker bestrijding van houtduiven melden en kan hij vervolgens de dieren doden of laten doden. Hij heeft wel de verplichting om eerst de preventieve maatregelen te nemen om te voorkomen dat de schade door de houtduif zich voordoet.

Gemeenten en provincies hebben geen actieve rol in het beheer. Het nemen en ondersteunen van initiatieven van preventieve maatregelen behoort wel tot de mogelijkheden. De provincie West-Vlaanderen heeft in de afgelopen jaar ook een actieve en stimulerende rol gespeeld in het onderzoek naar het beheer van de houtduivenpopulatie. Het resultaat is een wetenschappelijk gestaaft beleidsinstrument, en dat ter onderbouwing van het beheer van houtduivenpopulaties.

De vergoeding voor geleden wildschade op basis van het Soortenschadebesluit is ten eerste van toepassing indien schade veroorzaakt is door wild waarop de jacht het hele voorbije jaar niet geopend was en waarvan de bestrijding niet werd toegelaten, telkens voor de percelen waar de schade is geleden. Ze is ten tweede van toepassing indien de schade veroorzaakt is door wild afkomstig uit een bos of een natuurreservaat of een door de Vlaamse overheid of een erkende terrein-beherende vereniging om natuurbehoudsredenen beheerd gebied waarin de jacht op dat wild het hele voorbije jaar niet geopend was en de bestrijding van dat wild niet werd toegelaten. Gedurende de periode waarin de bijzondere jacht niet mogelijk is, was telkens de gewone jacht of een bestrijding ook mogelijk. Bestrijding is het hele jaar open op de houtduif. Bijgevolg is geen schadevergoeding mogelijk op basis van het Soortenschadebesluit.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik begrijp dat, maar het is toch wel een heel uitzonderlijke situatie omdat de bijzondere bejaging vernietigd was door de Raad van State. De nodige documenten waren ook verwijderd van de website van ANB. De mensen wisten niet goed waar ze terecht konden. Ik ben het met u eens dat alle preventieve maatregelen moeten worden genomen. Daartoe zijn er sensibiliseringsacties geweest. Landbouwers zetten daar ook op in met een combinatie van verschillende technieken. Men stond voor een voldongen feit in de periode van het voorjaar waarin de bijzondere bejaging niet mogelijk was. Dat heeft extra schade veroorzaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over stallingen voor weidedieren van niet-landbouwbedrijven – 2374 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, agrarische gebieden zijn in principe bestemd voor de landbouw in de ruime zin en voor para-agrarische bedrijven. Op basis hiervan wordt het houden van dieren in agrarische gebieden veelal benaderd vanuit de beroepslandbouw. Toch blijkt dat in een aantal gevallen weide-dieren gehouden worden zonder dat dit gelinkt is aan beroepsactiviteiten. Uiteraard hebben ook deze dieren, vooral in de winterperiode, nood aan beschutting.

Een omzendbrief van 2002 biedt een richtkader voor de beoordeling van stedenbouwkundige aanvragen voor het bouwen of oprichten van stallingen voor weidedieren, die geen betrekking hebben op effectieve beroepslandbouwbedrijven. Deze

omzendbrief is een aanvulling op de omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en toepassing van het ontwerp van gewestplannen.

Nu blijkt dat zowel de Raad van State als de Raad voor Vergunningsbetwistingen in meerdere gevallen oordeelde dat het houden van paarden voor hobby-doeleinden strijdig is met de bestemming 'agrarisch gebied', zelfs al wordt voldaan aan de eerder vermelde omzendbrief. Concreet betekent dit dus dat nieuwe stallen voor het houden van paarden in agrarisch gebied en niet in het kader van beroepslandbouw, onvergunbaar zouden zijn.

Minister, wat is uw visie hieromtrent? Wat is het statuut van de omzendbrief? Is die nog van toepassing? Worden er bepaalde stappen voorbereid om nieuwe regelgeving uit te werken? Op welke manier pakt u de communicatie aan naar lokale besturen die worden geconfronteerd met dergelijke stedenbouwkundige aanvragen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Taeldeman, er is inderdaad rechtspraak van de Raad van State en van de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat ministeriële omzendingen die gericht zijn aan vergunningverlenende overheden, waarin richtsnoeren staan voor interpretatie, en de toepassing van de bestaande wetten en verordeningen, geen enkel verordenend karakter hebben. Het klopt dus dat er momenteel geen toepassing meer is. Er zijn decretaal wel wat mogelijkheden om iets te doen in het agrarisch gebied voor niet-professionele paardenhouderij. Daar is natuurlijk ook telkens wel een afweging mogelijk.

Volgens het Vrijstellingenbesluit kan een van het hoofdgebouw vrijstaand, niet voor verblijf bestemd bijgebouw opgericht worden in de achtertuin van een woning, tot op 1 meter van de perceelsgrens of tegen de perceelsgrens als het tegen een bestaande scheidingsmuur staat. De totale oppervlakte wordt ook beperkt tot maximaal 40 vierkante meter per goed, met inbegrip van alle bestaande vrijstaande bijgebouwen. De maximale hoogte bedraagt 3,5 meter. Deze constructie dient uitgevoerd te worden binnen een straal van 30 meter van een hoofdzakelijk vergunde of vergund geachte woning. Deze geldt niet in ruimtelijk kwetsbaar gebied, met uitzondering van parkgebied.

Bij de voorziene wijzigingen aan het Vrijstellingenbesluit wordt die afstandsregel geschrapt, omdat daar op het terrein heel veel onduidelijkheid over was en omdat het tot absurde situaties leidde. Vanop het terrein kwam dan ook de vraag om dat te schrappen. Het voorstel is op die manier in de Vlaamse Regering goedgekeurd, om dat in die zin te gaan aanpassen.

Het Vrijstellingenbesluit bepaalt ook dat een schuilhok voor weidedieren met een maximale oppervlakte van 20 vierkante meter op een onbebouwd goed kan worden opgericht, op voorwaarde dat het een maximale hoogte heeft van 3 meter en minstens over één open zijde beschikt. Die vrijstelling geldt voor zover het schuilhok niet in ruimtelijk kwetsbaar gebied ligt, met uitzondering van parkgebied. Bij de voorziene wijzigingen aan het Vrijstellingenbesluit wordt de toegelaten oppervlakte verdubbeld van 20 tot 40 vierkante meter.

Artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering inzake zonevreemde functie-wijzigingen stelt dat met toepassing van artikel 4.4.23 van de Vlaamse Codex bijvoorbeeld stallen bij een gedesaffecteerd landbouwbedrijf geheel of gedeeltelijk in functie gewijzigd kunnen worden. Dat heeft als gevolg dat die bijgebouwen ook gebruikt kunnen worden als stallen. De noodzaak of wenselijkheid om daarnaast in nog mogelijkheden te voorzien, wordt momenteel overwogen en onderzocht. In elk geval zal daar ook een afstemming moeten gebeuren met de doelstellingen die we zullen formuleren in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Daar komen we later nog op terug.

Hoe gebeurt de communicatie? Dat staat op de website www.ruimtevlaanderen.be. Ook de arresten en de duiding worden daar expliciet vermeld.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Mijn vraag was vooral geïnspireerd door een aantal lokale besturen die met die problematiek geconfronteerd worden op het vlak van stedenbouwkundige aanvragen voor het bouwen van stallingen of schuilhokken voor weidedieren van niet-landbouwbedrijven. Ik heb genoteerd dat er een aantal mogelijkheden blijven op het vlak van schutting via het Vrijstellingenbesluit. Het is misschien goed om die informatie dan over te maken aan de desbetreffende lokale besturen, die met een aantal vragen zaten op dat vlak.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u brengt zelf die 30 meter nog eens ter sprake en herhaalt nog eens dat dat aanleiding geeft tot tal van absurde situaties. Ik kan mij niet goed voorstellen dat het dermate absurde situaties kunnen zijn dat ze moeten leiden tot een algehele schrapping van die norm, en dat nu voortaan vrijheid, blijheid kan gelden.

Ik wil u vragen om dit nog eens te bekijken. Dat Vrijstellingenbesluit is nu naar de Raad van State: het is dus nog niet te laat om nog wat verfijningen aan te brengen.

De enige juridische basis is het koninklijk besluit van 1972. Dat de omzendbrief van toenmalig minister Van Mechelen kaduuk is, is intussen gebleken. Ik heb vernomen dat er sinds enige tijd op de website van Ruimte Vlaanderen een voetnoot staat waar er voorbehoud wordt gemaakt voor die omzendbrief. Het is goed dat de gemeenten duidelijkheid hebben over wat kan en wat niet kan.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. In de vergadering van de commissie Landbouw van 25 mei stelde de heer De Meyer een vraag over die omzendbrief. U hebt toen geantwoord dat u in het kader van een herziening van de Pachtwet misschien wel oplossingen kon bieden. Hoe ziet u dat dan?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Ik wil even ingaan op de opmerking van de heer Vandaele. Zelfs wanneer blijkt dat die omzendbrief kaduuk is, bood hij wel het voordeel van de duidelijkheid. We zijn het er allemaal over eens dat dierenwelzijn belangrijk is. Dierenwelzijn was een van de leidmotieven om deze omzendbrief in het leven te roepen. Daardoor werden beperkte stallingen mogelijk, ook in landbouwgebied.

In het verleden werden die stallingen vaak oogluikend toegestaan, daar bestond geen enkel regelgevend kader voor. Wanneer een lokale overheid wilde optreden tegen die stallingen, die vaak uit zeer goedkoop materiaal waren opgetrokken zoals aluminium platen van garageboxen – echte gedrochten in het landschap –, dan werd ze vaak tegengehouden met als excuus dat die stallingen waren opgetrokken om de schapen en paarden te beschermen tegen de kou of de regen, dus met het oog op het dierenwelzijn. Uit dierenwelzijnsoverwegingen werd dus vaak niet opgetreden. Er bestond bovendien geen enkel kader, maar dat kwam er wel met de omzendbrief. Dat kader zorgde ervoor dat een lokale overheid kon optreden wanneer nog dergelijke gedrochten werden opgetrokken.

Dit was een goede regelgeving. Het was zeker geen instrument van vrijheid, blijheid. Er moest duidelijk worden voldaan aan een aantal voorwaarden zoals oppervlakte, bewijs van eigendom van dieren enzovoort. Ik hoop dat we een

nieuw initiatief in die richting kunnen nemen. Ik ga ervan uit dat de collega's die begaan zijn met dierenwelzijn, daar mee over willen nadenken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De 30 meterregel is generiek afgeschaft. Het is niet zo dat die specifiek voor die schuilhokken is ingevoerd.

Het voorstel komt vanuit de dagelijkse realiteit op het terrein en op vraag van de gemeenten. Voor een omheining rond een tuin, een barbecue, een tuinhuis enzovoort geldt de 30 meterregel. Boven 30 meter heeft men een vergunning nodig; binnen 30 meter heeft men een vrijstelling. Dat is bijna niet te handhaven op het terrein. Met het oog op vereenvoudiging was de vraag dan ook om generiek die 30 meterregel te schrappen uit het Vrijstellingenbesluit, dat nu inderdaad voor advies naar de Raad van State is gestuurd.

Wat de Pachtwet betreft, zullen we in het najaar met een voorstel komen. De discussie ging over het verdringen van landbouwactiviteit, verpaarding en vertuining. Ook binnen de Pachtwet kan worden voorzien in een aantal instrumenten en incentives zoals fiscale stimulansen, om ervoor te zorgen dat landbouwgrond voldoende aantrekkelijk blijft om in pacht te geven en ervoor te zorgen dat beroepslandbouwers op die manier voldoende grond hebben.

Met het oog op die pachtwetgeving zijn er een aantal heel mooie suggesties gedaan door de verschillende actoren. Er is een ruime bevraging georganiseerd en in de commissie Landbouw heeft een hoorzitting plaatsgevonden waar heel wat suggesties zijn gedaan die wij nu verzamelen. We zullen dan nagaan hoe we daaraan tegemoet kunnen komen.

Mijnheer Ceysens, u hebt gelijk dat die omzendbrief de verdienste had om een en ander duidelijk te maken. In het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen moeten we nadenken hoe ver we kunnen gaan. Verpaarden en vertuinen zijn niet slecht en bieden ook mogelijkheden in het buitengebied, maar de kunst is ervoor te zorgen dat agrarisch gebied betaalbaar en bruikbaar blijft voor beroepslandbouw. Dat is een afweging die we ruimtelijk moeten maken. In het kader van het BRV moeten we nagaan welke instrumenten daarvoor kunnen worden ingezet.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik hoop dat we dierenwelzijn, landbouw en ruimtelijke ordening met elkaar kunnen verzoenen. Ik heb deze vraag vooral gesteld met het oog op een duidelijke communicatie ten aanzien van de lokale besturen die worden geconfronteerd met dergelijke stedenbouwkundige aanvragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.